ISSN
0132-4462

1988 ЛИСТОПАД № 22

Перець

Малюнки В. ЗЕЛІНСЬКОГО

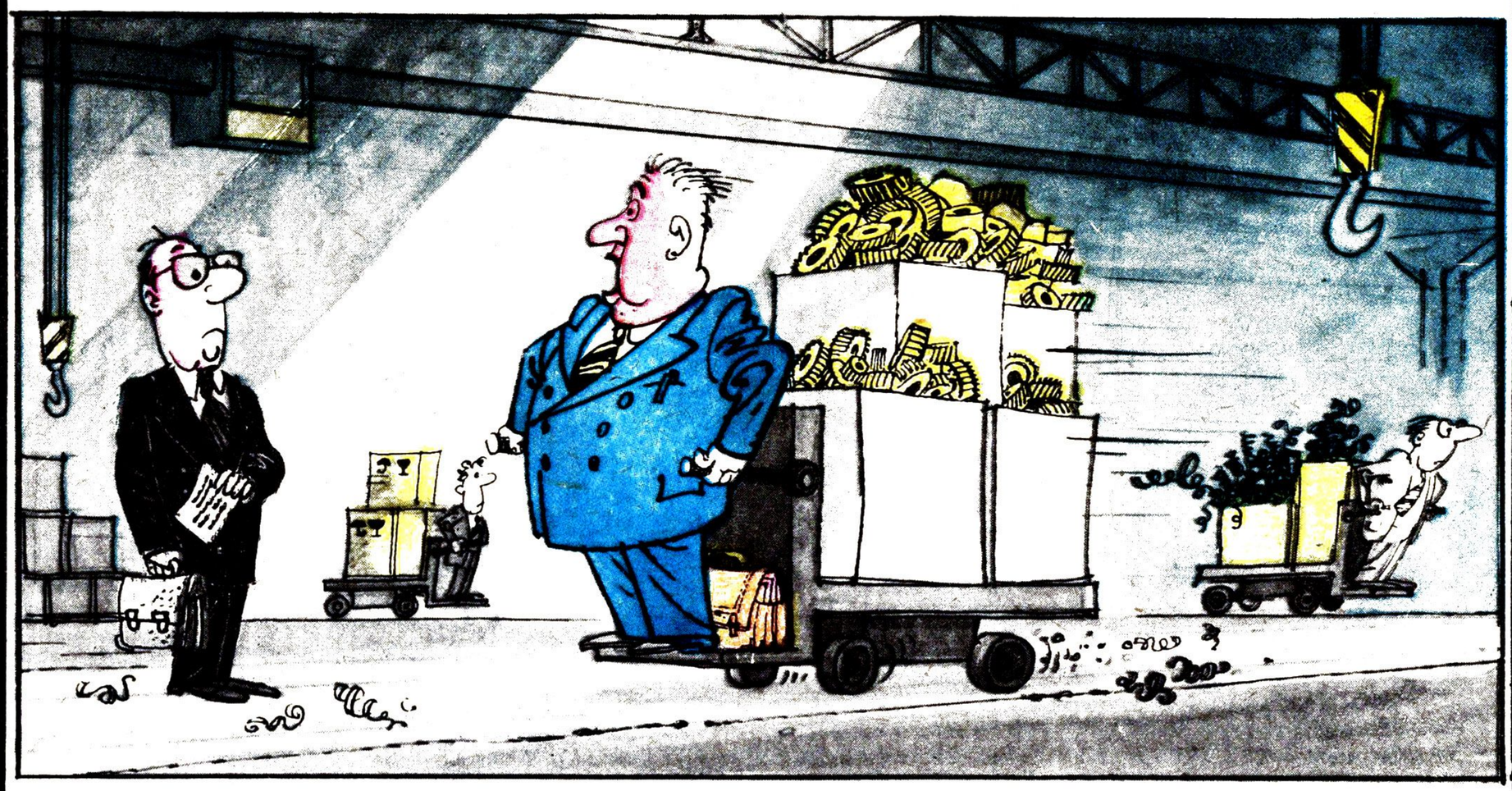

— А де ж ваші робітники?!
— Подалися в кооперативи.

— До Івана Івановича не можна: перед виборами режисер ставить йому сцену розкаяння перед колективом...

Усім наука!

Гай-гай, як летить час! Здається, це вчора у «Перці» було опубліковано відкритого листа до ректора Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту М. І. Самокиша, а вже ж минуло відтоді аж півтора року! Багато води спливло у колись голубому Смотричі, а скільки усіляких комісій побувало в інституті і зникло за обрієм!..

«Все йде, все минає»,— сказав поет. Тож хочеться спочити душею на чомусь тривкому, постійному, незмінному... Чи є таке в стінах цього вузу? Ще б пак! Такого тут, можна сказати, до дідька.

Нагадаємо читачам, що у тому відкритому листі йшлося про факти плагіату, якого припустилися у своїй роботі викладачі інституту доценти Д. П. Доманчук та Е. Р. Ермантраут... Мабуть, треба ще нагадати, що таке «плагіат». Це коли хтось спише у когось іншого якийсь твір і видає його за власний.

Така собі інтелектуальна крадіжка, до речі, передбачена відповідною статтею відповідного кодексу.

Але це так, просто щоб нагадати. А взагалі-то мова про тривке, незмінне, непідвладне течії часу. От, наприклад, що змінилося в інституті після виступу «Перця»? Анічогісінько!

Ні, ми знаємо, що був наказ ректора, плагіаторам оголошено догани. Але змінилося що?

Зрозумійте нас правильно. Ми зовсім не прагнемо, щоб вищезгадані громадяни в розпачі кинулися під культиватор КРН-5,6. Але те, що колишній доцент, а нині професор, доктор економічних наук Д. П. Доманчук спокійнісінько продовжує очолювати не лише кафедру, а й партійну організацію економічного факультету — якось воно... той. Ми, звичайно, пам'ятаємо: економіка повинна бути економною. Але ж не до такої міри!

Або взяти доцента Я. М. Галак. Усім, у тому числі й ректорові, добре відомо, що її методичні вказівки «Коллективный подряд в сельскохозяйственных предприятиях» (Кам'янець-Подільський, 1986) у тій частині, де йдеться про підряд у рослинництві, на три чверті є плагіатом з методичних вказівок, виданих науковцями республіканської сільгоспакадемії у Києві ще 1983 р. Та оскільки у «Перці» про це не згадувалося, то й керівництво інституту зробило вигляд, наче цього не було.

— Та що тут такого! — кажуть Д. П. Доманчук і його колеги. — Адже за ті методички грошей не платять. Коли б це хтось із метою наживи таке вчинив, гонорар хапонув — тоді інша річ!

Так то воно так, та трохи й не так. Це легко побачити на прикладі тієї ж Я. М. Галак. Ось витяг із її характеристики, підписаної Д. П. Доманчуком і головою профбюро факультету Л. М. Двойносом:

«...уміло веде методичну й науково-дослідницьку роботу, про що свідчать опубліковані наукові статті та методичні вказівки (практикум) по спецкурсу «Коллективный подряд в сельскохозяйственных предприятиях...» Ті самі! А це ж був найголовніший аргумент за те, щоб виконуючій обов'язки доцента Я. М. Галак присвоїти звання доцента і, відповідно, підвищити їй зарплату з 200 до 320 крб. Виходить, є гонорар! І непоганий.

Втім, мова не про зміни в зарплаті. А про те, що лишається незмінним і постійним, як недорід на полях інститутського навчального господарства. Тобто, мова про усталені традиції. Ми б не порушили тих давніх гріхів, коли б не...

Нещодавно на засіданні кафедри організації виробництва обговорювалася новоспечена дисертація Л. М. Двойноса. Це — як генеральна репетиція перед захистом.

Кожен, хто був при цьому присутній, думав: «Куди ж ми тепер буряки діватимем?» Бо за матеріалами дисертації виходило: Л. М. Двойнос розробив таку систему організації праці у буряківництві, що його ефективність зросла на 20—25 процентів! Природно, колеги поцікавилися: де, в яких благословенних краях шановний дисертант усе те досліджував і впроваджував? Той твердо і чітко перелічив аж дванадцять господарств Чернівецької області. А дехто з присутніх не полінувався написати туди листа. І незабаром отримав відповідь від першого заступника голови Чернівецького облагропрому М. Н. Григоренка:

«Перевіркою встановлено, що дослідження для підготовки дисертаційної роботи в колгоспах і радгоспах області т. Двойносом Л. М. не проводилися. Про це свідчать пояснення заступників голів рад агропромислових об'єднань Кельменецького, Хотинського, Новоселицького, Кіцманського й Заставнівського районів. За отриманням звітних даних він звертався лише до спеціалістів планово-економічної служби облагропрому й Кельменецького РАПО».

Оце така, виявляється, система. І яке ж, ви думаєте, враження справив цей лист на кафедру організації виробництва? Наче маленький камінчик упав на вкрите ряскою плесо ставка. Бульк! І все. І навіть кола по воді не пішли. Бо не тільки ж бурякам рости. Кандидатам теж рости треба!

Але не подумайте, шановні читачі, що життя у Кам'янець-Подільському сільгоспінституті дуже вже нагадує стояче болото. Зовсім ні, тут іноді робляться неабиякі відкриття. Наприклад, зовсім недавно слідчі органи відкрили, що у профкомі інституту упродовж останніх років займалися різного роду шахрайством, унаслідок чого вкрадено чималеньку суму. Її розміри ще встановлюються, але вже сягнули за десять тисяч.

Трапляються й зовсім надзвичайні події. Ідуть якось студенти повз кафедру загальнотехнічних дисциплін, чують — смаленим пахне. Найдосвідченіші — старшокурсники — одразу здогадалися: «Оце вже, мабуть, репутація завідуючого кафедрою Л. А. Трубникова горить!» І мали рацію.

А сталося це так. Студент Л. П. Никоровський привселюдно заявив, що на кафедрі, очолюваній Л. А. Трубниковим, іде торгівля курсовими роботами. Що за певну суму кожен бажаючий студент може отримати курсову, виконану його попередниками, переписати її і здати вже обидві. Звичайно, це легко було б перевірити. Але Л. А. Трубников негайно спалив усі курсові роботи. Навіть ті, що належали студентам, котрі ще не закінчили навчання. Хоча, згідно з існуючими правилами, курсові слід зберігати ще кілька років по тому.

У цьому вогні згоріла й порядна репутація Л. А. Трубникова. А може, її й не було. Коли проректор М. М. Тихонов зажадав від нього пояснень, завідуючий кафедрою просто відмовився щось пояснювати.

«Та які ще пояснення тут потрібні?!» — обуриться читач, навіть якщо він не має диплома Кам'янець-Подільського сільгоспінституту. Все ж одненьке пояснення хотілось би почути. Чому навіть після цього дикого випадку крісло завкафедрою під Л. А. Трубниковим навіть не похитнулося?

...В умовах гласності ми всі стаємо різнобічно освіченими. Ще недавно мало хто знав, що таке нітрати і з чим їх їдять. А тепер знаємо. З картопелькою, з кавунами. Словом, з дарами ланів. «Що ж собі думають спеціалісти сільського господарства?» — запитаєте ви.

А їм байдуже. Їх так учили. Було в кого навчитися! Рівень — і фаховий, і моральний — деяких кам'янець-подільських спеців це пречудово підтверджує.

Г. ЛІТНЕВСЬКИЙ,
спец. кор. Перця.

Хмельницька область.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

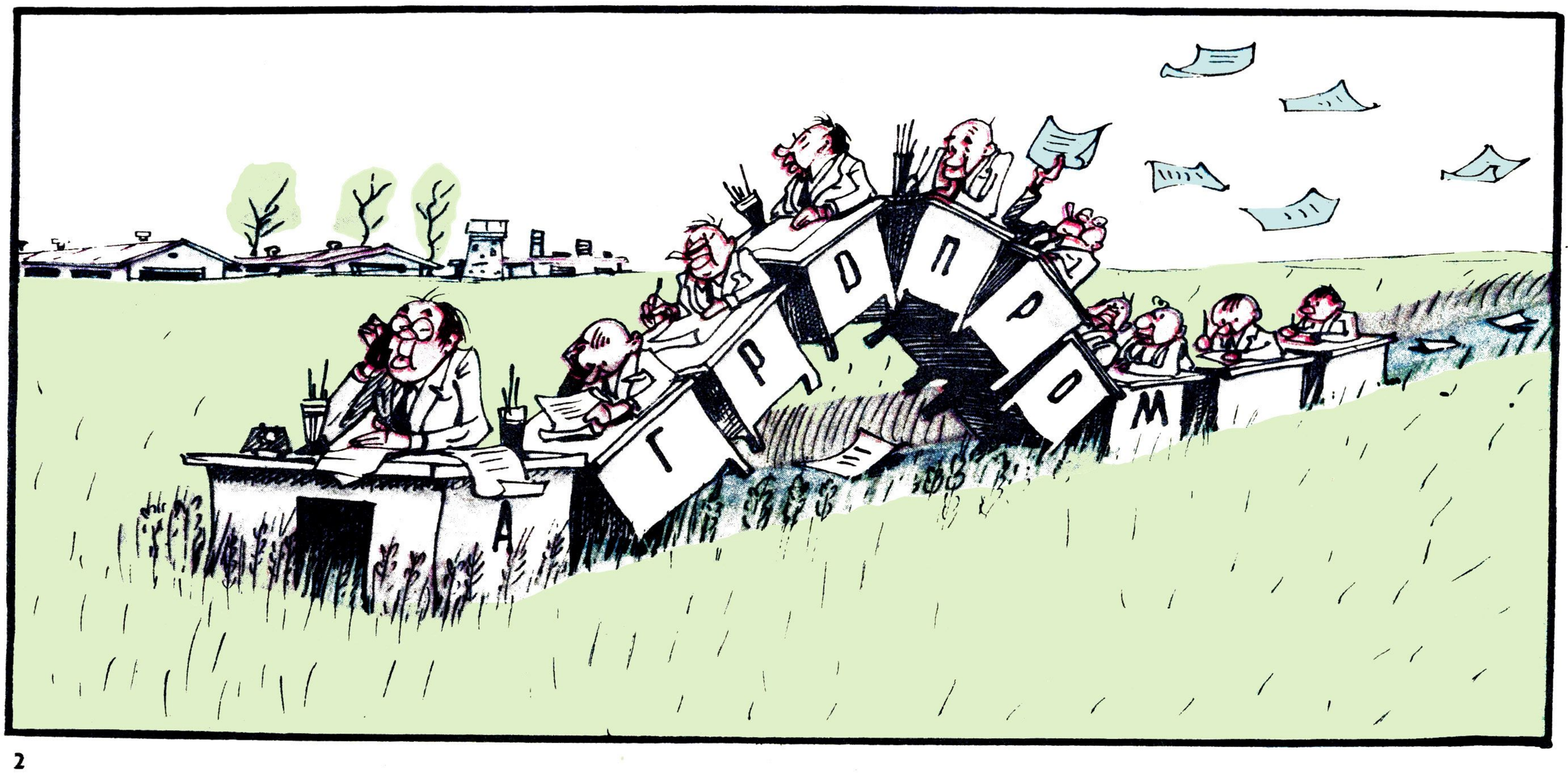

Мал. В. СОЛОНЬКА

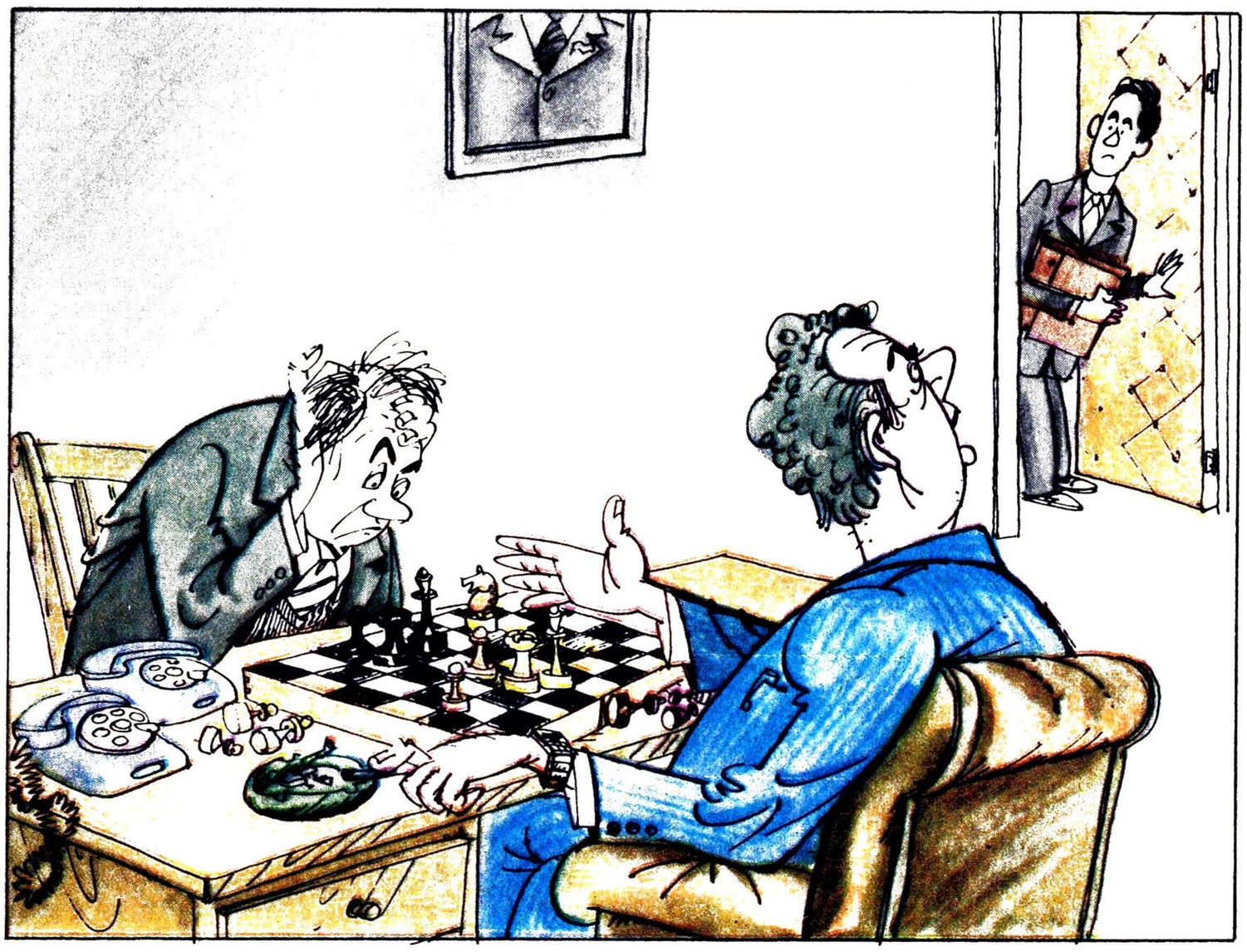

— Ви хіба не бачите, що я з товаришем розмовляю?!

КОРОТКО КАЖУЧИ

● *Чому кожен новий податок намагаються назвати прогресивним?*

● *Якби кожен з нас працював не за трьох, а лише за самого себе, давно уже був би достаток.*

Геннадій КОСТОВЕЦЬКИЙ,
Олег ПОПОВ.

Про дефіцит цукру та продаж його по талонах, чи то пак по запрошеннях, тепер не пише хіба що лінивий. І все-таки я теж напишу. Бо як пасічник-любитель був поставлений цього року в досить скрутне становище. Щоб отримати 10 кілограмів цукру на бджолосім'ю, я повинен вступити в добровільне товариство пасічників, яких влітку розплодилося, як грибів після дощу. Розплодилося, як ти сам розумієш, не від хорошого життя. Якщо я не стану членом цього шанованого товариства,. пояснив мені голова райвиконкому П. Ф. Любченко, то мушу спочатку здати мед в заготконтору і, лише отримавши там відповідну довідку, здобути право на купівлю цукру. Уловлюєш, Перче, причинно-наслідковий зв'язок?

Але найгірше те, що я не бачу кінця-краю цьому вимушеному ліміту на цукор. Річ у тім, що повідомлення про новий порядок продажу цукру пасічникам-любителям «відповідно до списків первинних товариств», затверджений райвиконкомом і опублікований 18 серпня цього року в райгазеті «Нові рубежі», починається до болю знайомими словами: «У зв'язку з несприятливими погодними умовами...» Отож не виключено, що наступного року, аби мати змогу займатися улюбленим бджолярством, я змушений буду вступити іще й у добровільне товариство рятування на водах.

М. ХАЦАЮК.

с. Бране Поле
Богуславського району
Київської області.

НЕ ВПІЗНАВ

(Схлип бюрократа-застійника)

— Жаль застійних часів! — душать сльози Хому —
В нас були і права, і оклади...
Я міг фразою пельку заткнуть будь-кому:
— То ви проти Радянської влади?

Я посади, звання, від квартири ключі
Роздавав, кому треба,— «по блату».
Грізним окриком «прочих» спиняв прохачів:
— То ви проти Радянської влади?

Нам держава, мов щедра комора була,
Ми ні в чому не знали завади.
А хто пискне... — з-за столу йому, як з ствола:
— То ви проти Радянської влади?!

Та подули вітри... Я зірвався на крик,
Як ввійшли в кабінет «без докладу»...
— Ви що, проти?!.. — почав...
Що то значить — одвик:
Не впізнав, бач, Радянської влади!

Володимир ЧУБЕНКО.

м. Запоріжжя.

ЧИСТА ПРАВДА

«Начальства — анітрохи не боюсь
І на авторитети — не зважаю.
Між нами кажучи — як добре розійдусь,
То і уздовж, і впоперек шмагаю...»

Гаврило не брехав. Не зловите на слові,—
Шмага у лазні зава віничком дубовим.

Володимир ОЛІЙНИК.

ДРІБНИЦІ

СПОВІДЬ ГУМОРИСТА

І поскаржитись соромно, і всерйоз мої скарги ніхто не сприймає. А між тим, я невдаха, якого світ не бачив. Той, кому хронічно не щастить. У дрібних, копійчаних справах, які наче нічого й не важать. Про них навіть незручно мову заводити в порядному товаристві.

Іншим уже як не щастить, то за великим рахунком. Одного — дружина кинула, другому — догану вкатали за зловживання, третього — все життя лікували від хвороби, якою він не хворів. Послухаєш — завидки починають брати.

А в мене що?! Тьху і тільки!

Йду, скажімо, вранці на роботу. До зупинки ліниво підкочується тролейбус. Виходять з нього пасажири, заходять. Тролейбус терпляче чекає. Навіть спеціально для якоїсь бабусі гостинно відчиняє передні двері. Потім ще й для табунця малюків-жовтенят, що позгиналися під важезними ранцями.

Приємно, коли на твоїх очах отак піклується про старих і малих невідомий тобі, але, безперечно, симпатичний водій тролейбуса. Я прискорюю ходу, сподіваючись на продовження цієї ранкової ідилії. Простую до дверей, відчуваючи себе членом великої родини добрих людей.

І якраз перед самісіньким моїм носом оті гостинні тролейбусні двері з пронизливим скреготом зачиняються. Тролейбус поволеньки, наче йому нема куди поспішати, відкочується від зупинки, залишаючи мене одного-однісінького на хіднику, вкритому товстим шаром використаних абонементних талонів.

Скажете, дрібниця. Один тролейбус поїхав, другий приїде. Та, погодьтеся, гірко залишатися в самотині на тролейбусній зупинці. Ну, чому, чому мене залишено? Чим я не сподобався невідомому водієві? Що такого огидного, малосимпатичного, може, небезпечного він уздрів у моїй досить-таки звичайній постаті?

Ніколи про це не довідаюся. Ми ніколи не зустрінемося. Та й водій тут зовсім ні до чого. Винен тільки я. Моє хронічне невезіння. Оте коло дрібних нещасть, з якого не можу вискочити на щось більше.

У магазині, вистоявши довжелезну, скандальну чергу, я опиняюся віч-на-віч з продавщицею. Вона ковзає по мені байдужим поглядом і оголошує: «Йду приймати товар». Після чого зникає десь у таємничих магазинних нетрях.

Пробую пискнути жалібно їй навздогін: «Чи довго на вас чекати?» Вона не чує, не звертає жодної уваги на мене. Я для неї не існую. Але чому? Чому саме мене, а не когось іншого, обрано для цього тоскного випробування?

Таких прикладів маю скільки завгодно. Квас у двохсотлітровій цистерні закінчується, коли я зі своїми затиснутими в кулаці копійками опиняюся перед її величним господарем. У кінотеатрі саме переді мною вмощується член збірної баскетбольної команди міста. На роботі, коли ми на трьох розігруємо дві передплати повного зібрання творів улюбленого поета, нещасливий жереб випадає мені. В їдальні останню порцію салату, кривлячись від огиди, забирає переді мною громадянка, якій хочеться схуднути.

У майже порожньому вагоні електрички саме до мене підсідає громадянин, який перед цим видудлив пляшку чогось міцнішого за мій улюблений лимонад. У готелі саме я потрапляю в один номер з добродієм, який вночі хропе, як зіпсований пилосос. Кожен другий телефонний апарат ковтає мої монети. Дощ у нашому місті починається тільки тоді, коли я вибираюся з дому без парасольки і плаща...

Я вже до всього звик. Мучить мене лише одна неприємна обставина в цьому велетенському колі дрібних поразок — ніхто мені не співчуває. Мої нарікання, скарги зустрічаються іронічними посмішками. Ніхто не кидається до мене із співчуттям, як до тих, кого залишила дружина, хто одержав догану чи має сумнівний діагноз.

На тих спробах поскаржитися зажив сумнівної слави людини з гумористичними нахилами. Навіть сам пробую посміхатися при зустрічах із черговою неприємністю. Сумно, але посміхаюся.

Олександр МІРОШНИЧЕНКО.

м. Київ.

МУХОЛОВ

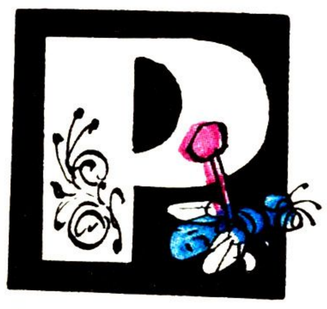

ИМСЬКИЙ імператор Доміціан за роки свого урядування не залишив нічого такого, що залишило б слід в історії Стародавнього Риму. Але в історію він увіпхнувся за принципом: «По порядку розрахуйсь!» Бо коли йтиметься про Юлія Цезаря, Клавдія, далі (опустимо, за браком потреби в цьому, кілька імен) Веспасіана, Тіта, й історика запитають, хто ж наступний порядковий номер, той змусить сказати: «Доміціан». «А що він доброго зробив?» «Та, в принципі, цезарі-імператори практично нічого доброго не робили». «А взагалі? Керував же він якось державою?» «Докерувався до того, що обрид усім, як гіркий хрін, і вбили його, як скаженого пса. Давайте заглянемо у Светонія!»

У Светонія все розкладено по поличках, розписано, який цезар чого вартий. Так от, у Светонія зазначено, що на початку свого імператорства Доміціан ловив... мух. І тут ніякої алегорії в тому, плані, що ловив гав і прогавив імперію. Доміціан ловив мух насправжки. Не собачим робом — на предмет наступного ковтання спійманої мухи,— а жменею. І так імператор насобачився, що жодна муха в його покоях не могла пролетіти безкарно. Ледь що, він — раз, і вже муха дзижчить у його жмені. «Дзижчиш? — задоволено цікавився Доміціан. — Зараз ти у мене не своїм голосом дзижчатимеш». І другою рукою намацував на своєму столі гостро заточений грифель. Ра-аз! І впіймана муха вже дзижчить нанизана на грифель: «Дзижчиш? Зараз дзижчатимеш дуетом, а тоді й тріо!» І не встигне муха здохнути, як біля неї вже дзижчить друга, за нею третя, четверта і так далі. Словом, за лічені хвилини на шампурі-грифелі цілий шашлик із мух. Тоді Доміціан сідав і глибоко замислювався: що б його ще зробити? У цей час якийсь відвідувач-сенатор тихо запитував у служника: «Імператор сам?» «Самі. Тихо, як у вусі, і жодної мусі».

Згодом ці слова стали наче приказкою у Стародавньому Римі. Доміціан сидів, мушине дзижчання його звеселяло, і він міркував: «А чи не розіп'яти мені на хресті кого?» Підходяща кандидатура обов'язково знаходилась. Причому той, кому завтра судилося корчитись на хресті, навіть не підозрював, що його очікує. Бо кожну свою жертву імператор Доміціан спершу запрошував до столу, щедро і щиро частував, вина підливав, найсмачніші шматки власноручно підкладав, цікавився, як здоров'я, як сім'я, що почім на римських базарах...

Замилуваний імператорською ласкою, гість їв-пив і не здогадувався, що саме в цей час теслярі вже тесали хрест для нього. Так, ні сіло, ні впало, Доміціан якось наказав розіп'яти свого управителя. Ліпшого ж друга, сенатора Арисцину Клемента, розпорядився розіп'яти не одразу після вечері, а прогулявшись із ним у кипарисовій алеї, гарно побалакавши і пообіцявши продовжити бесіду завтра вранці. А завтрашнього ранку у бідного Клемента вже й не було. Тобто він був, бо на хресті вмирають не одразу, але яка вже там бесіда, коли ти висиш розіп'ятим?

Отак погубив Доміціан багатьох дуже знатних, не дуже знатних і зовсім не знатних громадян Риму. Причому не обмежувався тривіальним розп'яттям на хресті: багатьох приречених — мабуть, з метою економії часу — просто живцем закопували у землю. До речі, імператор-мухолов не був якимось садистом-самоучкою. Під свої жахливі діяння він любив підводити «ідеологічну» базу. Одного разу в сенаті Доміціан зробив таку офіційну заяву: «Дозвольте мені, отці-сенатори, в ім'я вашої любові до мене, попрохати у вас милості, домогтися якої, знаю, буде нелегко: хай буде дозволено приреченим самим обирати собі смерть, аби ви могли не дивитися на страшні видовища, а люди зрозуміли, що в сенаті був і я». Гуманно, чи не так? Сенаторам не обов'язково було бути присутніми на страті, а вже яку форму страти «вибирали» собі приречені, знав лише Доміціан...

А між тим, він був великим прихильником охлократії*, любив роздавати неробам і гультяям державні кошти з такою щедрістю, що наприкінці його правління у скарбниці було зовсім пусто. Так пусто, що, якби довелося розпинати самого Доміціана, не було б за що купити дві колоди і кілька цвяхів. Але це ще попереду. Поки що Доміціан масово бенкетує і влаштовує нечувані за розмахом бої гладіаторів. Тут його навіть можна назвати «батьком» боротьби за жіночу емансипацію, бо, крім гладіаторів-чоловіків, він випускає на арену Колізею і гладіаторок. От і скажи після цього, що колись жінки не користувалися рівними правами з чоловіками!

Окрім всього, Доміціан увіпхнувся в історію як нечуваний бабій. Будь-яка спідниця викликала у нього приплив нетутешньої енергії і бажання діяти негайно. А хто завадить діяти, коли ти імператор? Добре бути імператором. Тому він, одружившись на одній сьогодні, завтра виганяв її під три чорти, а післязавтра міг передумати і одружитися на ній же вдруге. Інколи траплялось йому на тій самій красотулечці переженюватися і тричі. Але жодна з дружин, випадкових знайомих, стаціонарних наложниць не мала гарантії, що її завтра не отруять, не задушать, не закопають живцем у землю, не спалять і т. д. І все ж, як не дивно, бажаючих стати імператрицею бодай на добу, в кращому разі на дві доби вистачало.

Отак гирдзював би собі, як жеребець, Доміціан, поки б гормони дозволяли, але справи в імперії Римській пішли вкрай кепсько: гульбища, колективні бенкети, гладіаторські бої, просто роздача грошей різній ледащій потолочі виснажили державну казну до краю — сестерція об сестерцію дзенькнути не могли, бо лежали одна від одної дуже далеко.

Отож, коли в гормональному плані Доміціан був іще мужчиною хоч куди, то як державний діяч виснажився остаточно. Отже, залишалося одне: ліквідувати його. Що з небувалим трудовим піднесенням і було здійснено кращими силами сенаторських і консульських мас. Правда, коли його заходилися ліквідовувати, хтось із юрби вигукнув:

— Не вбивайте його! Він повсякденно виловлював і винищував мух — носіїв зарази, чим рятував Рим від епідемій!

Цей аргумент чомусь не зворушив сенаторів і консулів. Вони, мабуть, розсудили, що економічніше буде на останні державні сестерції купити кілька рулончиків липучого паперу, ніж залишати Доміціана на імператорській посаді.

...Як ми знаємо, не завжди і не скрізь отаких імператорів-мухоловів чатує подібний фінал. Частіше вони живуть довго, з нічого робити б'ють мух, розтринькують казну, возять відрами по провінції нагороди своїм лакузам, а вмирають, донесхочу нажившись-наївшись, і ховають їх з імператорськими почестями...

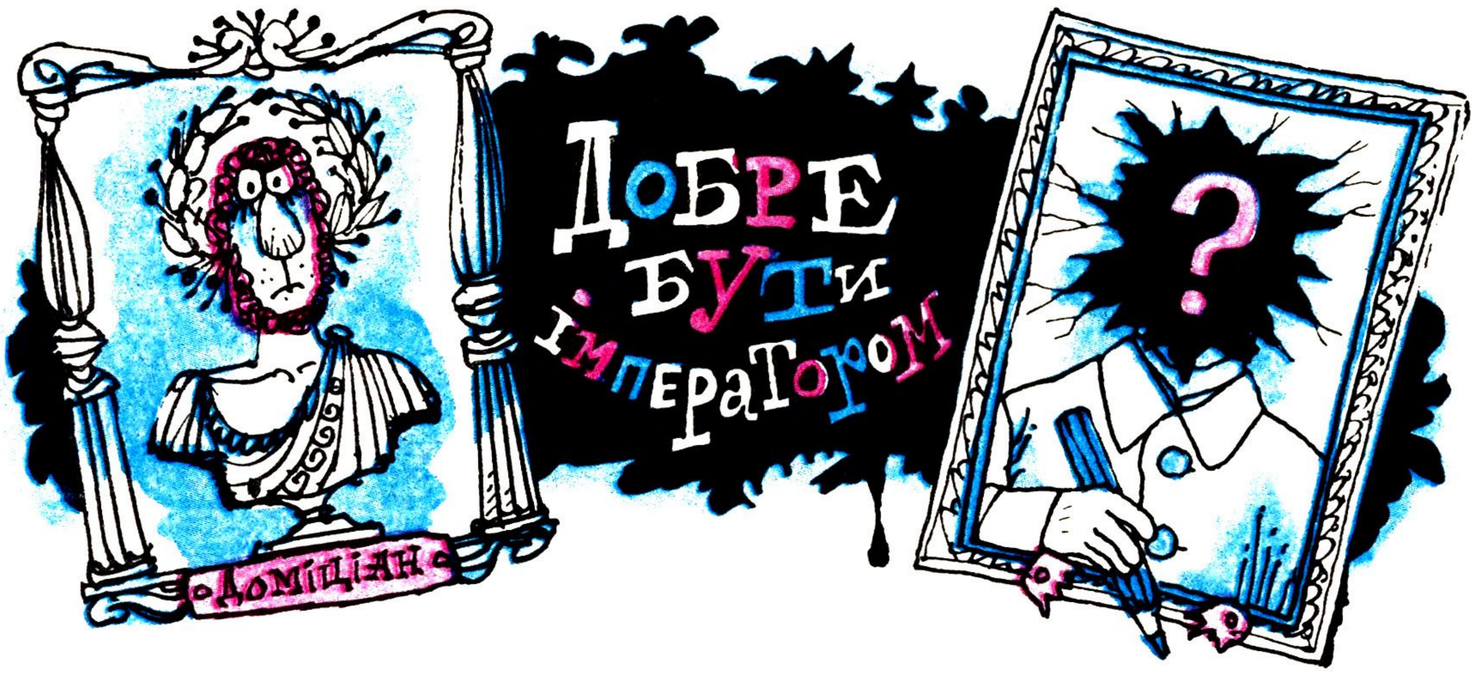

АПОКРИФИ СТАРОДАВНІ І ЗОВСІМ НЕДАВНІ

* Охлократія — демократія плебсу, люмпенів.

СИНІ ПТИЧКИ

У Хазяїна зламався синій олівець. Ні, він не мух наштрикував на грифель. Він ставив сині птички поруч із прізвищами, а синій олівець візьми і зламайся. Прізвище, ініціали — птичка, прізвище, ініціали — птичка... Сотні, тисячі прізвищ, надрукованих на глянцевому папері, і проти кожного — синя птичка. Скільки їх випурхнуло, цих синіх птичок, з-під пальців Хазяїна? Він не рахував... Це була буденна статистика, яку не передаси газетярам, аби опублікували в пресі. Дещо, правда, надрукували, народ одностайно схвалив, а далі — звичайна чорнова робота...

І стомився Хазяїн, і синій олівець зламався. Правда, він зламався після того, як чергова птичка вже була поставлена.

— Гей, там! — гукнув Хазяїн Слугу.

— Я тут,— наче з-під землі з'явився Слуга.

Ця його здатність з'являтися раптово і наче з-під землі імпонувала Хазяїну, але інколи й бентежила, щоб не сказати — лякала. Хазяїн з відразою тамував це почуття: «лякала» — хто може залякати Його у його всемогутності, але... раптова поява Слуги інколи бентежила. Що у нього, цього Слуги на думці, що на душі, та чи є у нього душа?

Хазяїн сам собі пояснив це відчуття втомою і наказав:

— Принеси мені щось почитати.

— Секунду! — і рівно за секунду Слуга приніс книжку.

— Геродот? — здивувався Хазяїн. — Для чого мені Геродот? Я хотів щось... для відпочинку.

— Ви відпочинете душею і залишитесь задоволені,— запевнив Слуга. — Читайте з того місця, де я зробив закладочку.

Слуга так само раптово зник, як і з'явився, а Хазяїн, знизавши плечима, розкрив том Геродота, там, де була закладка: «Ще у VIII столітті до нової ери тиран Корінфу Періандр послав до мілетського тирана Фрасібула посла, доручивши йому довідатись, як установити в державі належний порядок. Фрасібул, гостинно прийнявши посла, пішов з ним за місто, простуючи на засіяне поле, і, гуляючи по полю, кілька разів перепитав у посла, навіщо той приїхав з Корінфу. При цьому Фрасібул, помічаючи вищий за інші колосок, зривав його і викидав. Він робив це доти, поки не позривав усі найкращі та найвищі колоски на ниві. Пройшовши через усе поле, Фрасібул відпустив посла, так і не давши йому ніякої відповіді. Коли посол повернувся у Корінф, Періандр нетерпляче почав розпитувати його, що порадив тиран. Посол відповів, що його дуже здивувало, як міг Періандр послати його до цього дивака, котрий псує своє власне добро, і розповів про все, що Фрасібул робив у нього на очах. Почувши це, Періандр зрозумів, що Фрасібул радить йому знищувати видатних людей. Відтоді він став ще жорстокішим до своїх підданих. І якщо лишився ще хтось із людей видатних, кого тиран досі не знищив або не вигнав, то тепер він завершив справу».

Хазяїн із задоволенням відкинувся на спинку крісла і закрив том Геродота. Подумав: молодець Геродот. Тобто, не Геродот, а Фрасібул. Геродота самого варто було б, як той високий і повний колос, зірвати й викинути. А справжній молодець Слуга: знайшов читабельну річ — і для відпочинку, і для роздумів! Хазяїн хруснув суглобами, відчувши себе помолоділим на двадцять років, втому як рукою зняло. Хазяїн гукнув Слугу:

— Загостри мені синій олівець і давай нові списки!

...І знову проти прізвищ, надрукованих на глянцевому папері, наче чайки на воду, почали сідати все нові й нові сині птички.

Кожній із цих птичок за кілька днів, а може, й за кілька годин судилося перетворитися на посинілі трупи розстріляних, попередньо катованих у вогких, холодних підвалах, людей...

Микола БІЛКУН.

Гумор наших друзів

УВАЖНИЙ

— Слухай, Карле! Знову я дізнався про твою незадовільну успішність. Чому ти неуважний на уроках?
— Якраз у тім-то й біда, що я уважний.
— Хіба уважний?
— Так. Я уважно дивився, як спритно різав Ковач свою парту.

ЧОМУ НЕ ЇВ?

Старого Іштвана запросили до знайомих на вечерю. Наступного дня вранці приятель запитав:
— Ну як, смакувала вечеря?
— Я нічого не їв.
— Чому? Може, погані були страви?
— Навпаки, дуже добрі.
— Так чому ж не їв?
— Бо поруч зі мною сиділа косоока жінка і весь час їла з моєї тарілки.

ЯКЕ СЬОГОДНІ ЧИСЛО?

У ресторані один відвідувач питає в іншого:
— Скажіть, будь ласка, яке сьогодні число?
— Подивіться, у вас же в руках газета.
— Так вона учорашня.

НЕ ХВИЛЮЙТЕСЬ

— Неподобство! — вигукує один чоловік на залізничній станції. — Поїзд запізнюється на півгодини!
— Не хвилюйтесь,— відповідає спокійно залізничник. — Ваш квиток дійсний протягом двадцяти чотирьох годин.

У ШКОЛІ

— Ти знову прийшов до школи без олівця? Що б ти сказав, якби побачив солдата, який іде на маневри без зброї?
— Я б сказав, що це, мабуть, генерал.

НЕВИЛІКОВНА БІДА

Одна жінка заспокоює іншу:
— Згодом усе минеться, настане літо, нова пора року — це найкращі ліки від будь-якої біди.
— Помиляєшся, мою біду ніяка пора не вилікує.
— Що ж у тебе за біда?
— Старію...

З угорської переклав Петро ПОЙДА.

Мал. Ю. СЕВЕРИНА

— На вівчарню, братці, не потикайтеся: голодні вівці шкуру спустять...

ЗДОРОВА КРИТИКА

БАЙКА

Коли настала повна тиша,
На землю впала глупа ніч,
Непоказна домашня Миша
Вела з Котом душевну річ:

— Моя одверта буде мова,
Що ми не рівня — не біда!
Як кажуть,
критика здорова —
Немов цілюща та вода.

Тебе, Котяро, вигнать мало!
Було (я бачила не раз),
Як з кухні крав ти рибу й сало,—
А всю вину складав на нас!

Іще скажу, що ти нахаба.
Нажрешся м'яса, бузувір,
І пухнеш в ліжку, поки баба
Тебе не вижене надвір.

Тебе, мурмило клаповухе,
Всебічній критиці піддам:
Ти бовдур, телепень, макуха!
Ти не даєш спокою нам!..

Кота критикувала Миша
Аж до досвітньої пори...
Кіт причаївся і не дише,
Терпляче жде... біля нори.

Степан ГРИЦЕНКО.

Мал. В. ГОНЧАРОВА

Друже Перче!

Не буде секретом, якщо скажу: ніхто не любить черг. Проте ми, люди свідомі, добре розуміємо, що без черг сьогодні поки що не обійтись.

А як бути в ситуації, в якій опинилася моя сім'я?

Уже понад два роки крізь дірявий дах будинку № 1, що у 60-му кварталі міста Макіївки, дощі заливають нашу кухню. Одразу ж, як тільки це почалося, звернулися до житлово-комунального комбінату-4 об'єднання «Радянськвугілля». За деякий час на даху з'явилось кілька робітників. Погупали-потупотіли — і зникли. А стеля стала протікати ще більше. І ось 28 грудня минулого року вона геть провалилася, ледве не приваливши 5-річну доньку.

За елементарною логікою, після всього, що сталося, нам негайно мали б усе відремонтувати, а також замінити пошкоджені «обвалом» плиту й раковину. Якби ж то! Куди ми тільки не зверталися, у відповідь тільки й чули: «Ставайте на чергу». Яка черга? До чого тут черга? Невже у Макіївці щодня масово обвалюються стелі в житлових будинках?

А взагалі, Перче, ми б із задоволенням постояли в черзі, якби точно знали, що показуватимуть... останнього бюрократа.

Л. ЦИМБАЛЮК.

м. Макіївка-16
Донецької області.

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

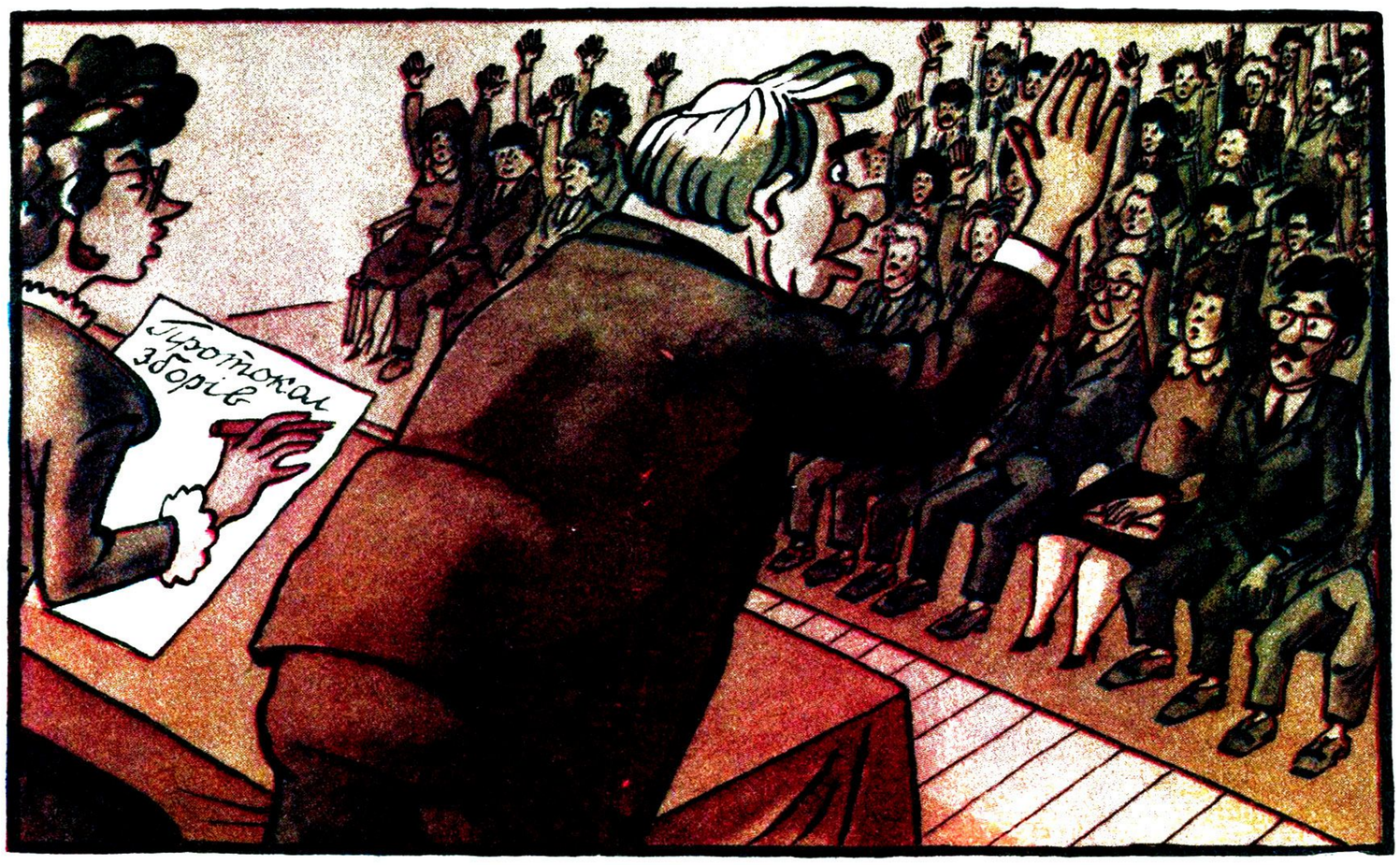

— Товариші, хто за те, щоб для протоколу прийняти одне рішення, а для роботи — інше?

ЗАМКІВ НЕМАЄ

Байка в прозі

Побудував Ведмідь барліг. Оглянув, двері лапою поторгав, сказав:

— Не годиться так. Вовки і лисиці залізти можуть, мед поїсти. Піду до Сороки. У неї на сосні крамниця є.

Підійшов до сосни, сказав:

— Гей, Сороко! Я барліг побудував.

— Барліг — це добре,— каже Сорока.

— Добре-то добре, тільки одне погано: злодії можуть залізти. Замóк мені потрібен. Продай! Та не простий, а з секретом.

— Немає у мене замків із секретом.

— Гм, це вже гірше... Ну, тоді звичайний продай.

— І звичайних немає.

— Ну, хоч який-небудь! Двері ж бо відчинені.

— Ніяких нема.

Розсердився Ведмідь.

— Заладила: «нема» та «нема»! Навіщо ж ти свою лавочку тримаєш? Закрила б її, чи що.

— Я б і закрила, та не можу.

— Чому? — здивувався Ведмідь.

— Ну й безтолковий ти, Мишко! Як же я закрию, коли замків нема?

Василь БИРЮКОВ.

ПЕРОМ ПО ПЕРАХ

СВІЙ КЛОПІТ — НА ЧУЖІ ПЛЕЧІ

Номер бережанської райгазети «Нове життя» від 16 серпня 1988 року зачитували до дірок. Не весь, щоправда, а лише останню сторінку. Увагу бережанців прикувала невеличка об'ява, у якій адміністрація райпобуткомбінату ставила до відома усіх жителів району, що «у зв'язку з надходженням на адресу райпобуткомбінату великої кількості скарг на неякісний ремонт

холодильників,
електробритв,
пральних машин,
радіотелеапаратури...»

вона — себто адміністрація — вирішила раз і назавжди покласти край цьому ганебному явищу. А далі лаконічно викладалася програма, яка й викликала легкий шок у власників різноманітної електропобутової машинерії.

Віднині, суворо попереджала адміністрація побуткомбінату, треба «всі замовлення на ремонт оформляти і проводити через комплексні приймальні пункти та диспетчерську службу 0-63 м. Бережани». «Якщо замовлення на ремонт не буде зареєстроване... райпобуткомбінат за якість ремонту відповідальності не несе». Як бачите, коротко. А чи ясно?

Не зовсім. Не зрозуміло, приміром, який існує зв'язок між реєстрацією замовлення і якістю ремонту. Може, директор комбінату Б. М. Харишин вважає, що запис у книзі моментально підвищить фаховий рівень майстрів, їхню відповідальність, викличе потік запасних частин і деталей? А якщо хтось із диспетчерів візьме та й не зареєструє замовлення? Кому ж тоді нести відповідальність, якщо адміністрація її із себе знімає?

Це по-перше. А по-друге, виникає природне запитання: а як до цього часу бережанці оформляли замовлення на ремонт? Усно? Вдома? Чи перехоплювали майстрів на вулицях, силоміць затягаючи їх до хат та квартир?

Бачите, скільки запитань викликала одна спроба перекласти свій клопіт на чужі плечі. Звичайно, віра бережанських побутовиків у силу вкарбованого в книгу реєстрації слова зворушує. Але цього, на жаль, замало.

О. ГОЛОВІНА.

Тернопільська область.

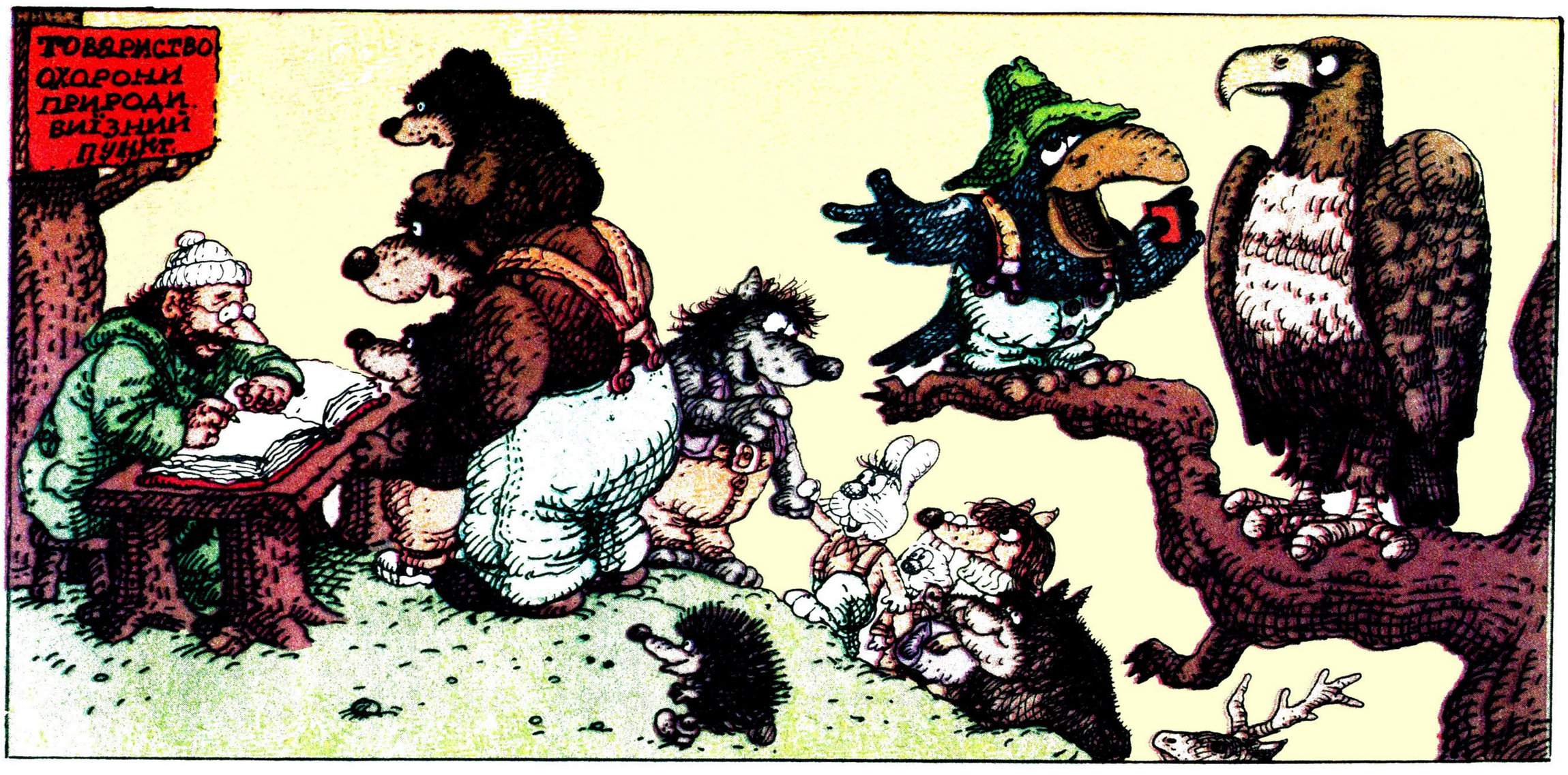

Мал. Р. САХАЛТУЄВА

— А ти записався в Червону книгу?

КАТАПУЛЬТА НА ВИГОНІ

Хочете у космос полетіти? До загону космонавтів потрапити?

Згоден з вами: не так це просто — і здоров'я міцненьке потрібно, і підготовку відповідну треба мати. А головне — бажання.

Бажання — сісти та й поїхати в селище Оратів, що на Вінниччині.

Я щойно звідти і з усією певністю можу сказати: не містечко, а справжній центр по підготовці самодіяльних космонавтів.

Не вірите? А даремно...

Ну, по-перше, Оратівський район — вісім років як утворений, цивілізація його особливо ще не розбестила, тож за своєю суворістю умови життя тут мало чим різняться від орбітальних. А по-друге, у місцевих жителів уже навіть лексикон того... окосмічився.

Недарма ж в одній оратівській установі мене запитали:

— Ви чим до нас приїхали? Луноходом, напевне?..

Виявляється, у цьому нічого дивного нема. Просто отак образно іменують звичайні автобуси. Нормальних же доріг у районі й досі не проклали. От і пересуваються ті автобуси, мов луноходи на супутнику Землі,— повільно та перевальцем...

А знаєте, як по-оратівському автостанція буде? Обсерваторія!

Смішно?!. Однак пасажирам — не дуже...

І ось чому. Свого автопідприємства Оратів не має, обслуговують його автобуси із сусідніх районів. А вони не дуже-то поспішають розкладу руху дотримуватись. От і доводиться виглядати їх на автостанції, немов далекі зорі.

А втім, що це ми від основної теми відійшли?! З чого ж нам ту підготовку до космічних польотів розпочати?

Ага! Розпочнемо із загальнофізичного комплексу. Заняття проведе з вами сам голова районного спорткомітету С. І. Святецький. Правда, не на стадіоні. Його у селищі також поки що нема.

Хоча, зрештою, це і не велика біда. Сергій Іванович, будьте певні, все одно знає, як кваліфіковано підготувати вас до майбутніх навколоземних випробувань. Скажімо, запропонує разом з ним збігати до обласного спорткомітету і впасти в ноги його керівникам, аби ті виконали свою давню обіцянку: дати хоч якісь кошти на розвиток спортивно-масової роботи в районі...

Вінниця, звісно,— не близький світ, як-не-як, а сімдесят кілометрів за день не кожен подолає. Та нічого! Це тільки розминка...

А тепер давайте навчимося досконало володіти своїм тілом. До ваших послуг у селищі цілий ряд вулиць: Щорса, Радянська, Суворова... Вибирайте яку завгодно...

Ну, робимо перший крок! Запевняю: такого бездоріжжя ви, либонь, і на Марсі не побачите. Зате як подолаєте оте багно — вам уже ніяка перешкода не страшна. Обережненько! Он у тій, знаєте, колії з водою, що немов кратер на Венері, минулої осені трактор того... втопився. Ледве космо... вибачайте, тракториста врятували. Не лякайтесь!.. Ось так рівненько, по краєчку і пішли. Чудово!

Жалієтесь, важко рівновагу тримати? А ви як думали? Космос слабаків не визнає. Цю істину вам будь-який піонер в Оратові потвердить.

Та не будемо відволікатися. Програма у нас насичена. Та й, потім, тренажери чекають. Хоча б та ж сурдокамера, себто приміщення, де космонавтів ізолюють від навколишнього середовища. А знаєте, що у селищі за ту сурдокамеру править? Готель!.. Скільки проживатимете у ньому, стільки часу й огортатиме вас цілковита тиша. Ні телевізора у готелі нема, ні жодна радіоточка — як, до речі, й по всьому селищу — не працює. Навіть вода по трубах не шумить. Власне, й шуміти нічому. Готель, знаєте, благенький і, головне, збудований без централізованого водогону.

Але до води та проблем водопостачання ми ще повернемось. А зараз давайте розглянемо такий важливий аспект підготовки, як відсутність інформації. Не секрет, що через неї космонавти страждають найдужче.

Видно, саме з цих причин оратівський «Союздрук» нікого не переобтяжує своєю чіткою роботою. І побіля його зачинених кіосків як майбутні аеронавти ви досить швидко позбудетесь земної звички щоденно читати пресу.

До речі, знаєте, як ще до виходу на орбіту підготувати себе до стану невагомості? Раджу якомога частіше відвідувати місцеві кафе «Оратівчанка» та «Весняне». І «невагомість» від надприскореного похуднення вам забезпечено. Харчуватися у цих закладах просто неможливо: страви готують несмачно, некалорійно, а, найголовніше, подають у такому брудному посуді, що, певен, навіть вельми голодний відвідувач не наважиться доторкнутися до їжі. Відповідає ж за цей «голодний» тренажер директор комбінату громадського харчування Н. В. Педоренко.

Погодьтеся: крім фізичних даних, майбутній космонавт повинен мати й відповідні риси характеру. Зокрема, мужність, сміливість, терплячість...

Як у вас по лінії цього? Принаймні, мужність ви зможете виховати у собі, коли регулярно почнете як клієнт відвідувати районний Будинок побуту. Будівля його аварійна. Нової ж, як пояснює директор райпобуткомбінату М. К. Цісар, ніхто у найближчі роки споруджувати не збирається, поскільки область цей об'єкт фінансувати не хоче.

Зате унікальну терплячість виховає у вас прийомний пункт хімчистки. Здати речі сюди запросто, а от дочекатися, поки їх почистять чи то у Вінниці, чи то десь у Козятині,— ціла проблема.

Хоча, врешті-решт, потенційний космонавт повинен бути готовим до всього. Приміром, не стригтися місяцями... До цього вас також найретельніше підготують тільки в Оратові, позаяк із перукарями тут справжня біда. Свої місцеві цирюльники свого рідного селища чогось не тримаються, а приїжджих просто не забезпечують житлом...

Навчитесь ви і тривалий час обходитись без кваліфікованої медичної допомоги. Ні, кваліфікованих лікарів у селищі, слава богу, вистачає. От тільки лікувати їм своїх пацієнтів ніде. Стара лікарня помаленьку розвалюється — і від часу, і від тісняви. А про будівництво нової ніхто особливо ще й не думає...

Теплим словом згадаєте ви потім і директора оратівського комунгоспу В. А. Гулеватого. Якби його служби та вчасно прибирали оті смітники, що розводять оратівці побіля своїх дворів, ви б ніколи не навчилися, проходячи повз кучугури побутових відходів, надовго затримувати у своїх легенях повітря. А без цього космонавту ніяк не обійтися. Надто у відкритому космосі.

Не страшний вам на випадок аварійної розгерметизації корабля й космічний холод. Бо в Оратові, де по суті жодна із шістдесяти котелень ніколи нормально не гріла, ви узимку й не такі холоди навчилися переносити. Аби тільки кожух добрий та шапка на вухах...

Зумієте ви у космосі тривалий час обходитись і без тієї ж таки води. Позаяк свердловин у селищі завжди було мало, а до пробивання нових ні в кого руки чомусь не доходять.

Отож керівникам селища залишається тільки одне: оперативно збудувати тут якщо не космодром, то хоча б змонтувати десь на вигоні звичайну катапульту. Принаймні, як я переконався, оратівці до польоту в космос — цілком готові!

Ю. ІЩЕНКО.

Вінницька область.

Вітаємо ювіляра!

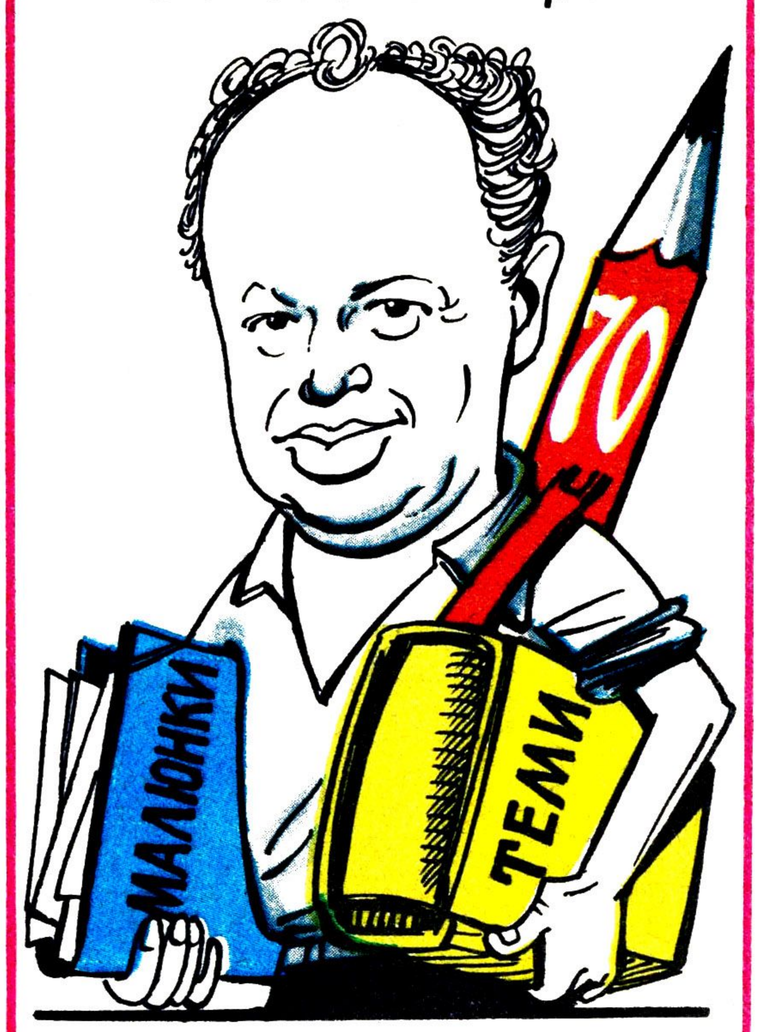

Давнього друга Перця — автора багатьох тем до карикатур Марка ВАЙСБОРДА з його 70-літтям.

Дружній шарж А. АРУТЮНЯНЦА.

РЯДКИ ПОЕТИЧНІ НА ТЕМИ ПРОЗАЇЧНІ

ДЕ ЖИВУТЬ АСИ

Вулицями міста Охтирки Сумської області,
що називається, ні пройти, ні проїхати.
Причому за будь-якої погоди і пори року.
(Упертий факт).

В пісках далекої Сахари
На вже бувалім «Жигульонку»
Один водій — Микола Хмара —
Блискуче виграв автогонку.

Газетярі взяли у коло:
— Ви каскадер чи, може, з цирку!
— Таке! — всміхається Микола. —
Я просто родом із Охтирки!

Григорій ЄЛИШЕВИЧ.

Друже Перче!

Зараз дуже багато говориться та пишеться про скорочення бюрократичного апарату. Вирішили не стояти осторонь цієї важливої справи і ми — жителі провулку Михайлівський, 4. А тому пропонуємо скоротити посаду начальника Печерського району тепломереж № 3. Бо нинішній її достойник М. І. Присяжний так забюрократився, що далі вже нікуди.

Розумієш, Перче, кожного року в наших оселях повторюється одна і та ж сама картина. По кілька місяців підряд сидимо ми без гарячої води; а коли починається опалювальний сезон, то нам із дому хоч взагалі тікай. То у когось у квартирі батарея тріснє, то труба десь потече, то ще щось... А Миколу Івановича наче все це й не обходить. Він як роздавав обіцянки, так продовжує роздавати їх і далі. І знайде сто причин, аби нічого не робити. А страждають від його формального та байдужого ставлення до справи сотні людей.

Отож, друже, прислухайся, будь ласка, до нашої пропозиції і передай її куди слід.

ЖИТЕЛІ БУДИНКУ.

м. Київ.

II. Про те, як інше ніщо перетворювалось на гроші

Двадцять другого жовтня минулого року Віталій Дмитрович Безносюк відвідав слідчого — на прохання останнього — і дав свідчення стосовно колишніх колег-лиходіїв із Мінського оптово-роздрібного плодоовочевого комбінату. Причому з'ясувалося, що відносно колег Віталій Дмитрович, як неважко було передбачити, нічого поганого сказати не може, оскільки був абсолютно не в курсі, тобто чогось «такого» про них ну от зовсім і ніякісінько не знав і не відав. Божитися для переконливості він, щоправда, не став — очевидно, з огляду на свою партійну приналежність,— але зате не відмовився дати слідчому відповідь на запитання, котре того давно мучило: «Чому працівники ваших оптових підрозділів, тільки-но зайнявши матеріально-відповідальні посади, одразу починали красти? Звідкіля у них впевненість у можливості приховати нестачу?»

— Бачте,— поміркувавши, висловився В. Д. Безносюк,— дане питання настільки багатогранне та обширне, що відповісти на нього однозначно просто неможливо.

— А ви спробуйте,— заохотив слідчий.

Віталій Дмитрович поміркував іще трохи, піднатужився і видав формулювання, яке, можливо, буде визнано коли-небудь (якщо міліцейські протоколи стануть предметом наукових розвідок) просто-таки класичним зразком конспірування думки:

— Вважаю, що питання розкрадання розглядається кожною службовою особою оптової ланки, на мій погляд, від інтелектуального рівня, від розуміння питання про збереження соціалістичної власності...

Допитливості слідчого цією філософською сентенцією Віталій Дмитрович, зрозуміло, не задовольнив, але, в усякому разі, продемонстрував рівень свого абстрактного мислення. У подальшій співбесіді виявилося, що В. Д. Безносюк має таке ж абстрактне уявлення і відносно своїх конкретних службових обов'язків, не кажучи вже про необхідний багаж фахових знань, якого б не вистачило, щоб заповнити бодай одну секцію автоматичної камери схову — навіть коли туди покласти і його диплом заочника сільгоспакадемії.

Від абстрактної підготовленості і абстрактних знань до абстрактного керування — пряма, як коридор у слідчому ізоляторі, дорога. І Віталій Дмитрович Безносюк пройшов її швидко і впевнено. І з його появою 1983 року в Мінському ОРПК у ранзі директора за порядком аж загуло.

Безгосподарському гулу і окозамилювальному розгулу активно і з безшабашним розмахом сприяла адміністративна команда Віталія Дмитровича, любовно випестувана ним за власним образом і подобою: заступник директора комбінату по опту Федоренко, начальниця відділу заготівель Лінкевич, головбух Ващенко, її заступниця Кравітз, бухгалтерки Москаленко та Бугайчук, старша товарознавка Покиньчереда і двоє підлеглих їй молодців — Стоян і Кулик.

Сильно випадав із об'єднаного взаєморозумінням кола однодільців Безносюка і дуже муляв його високу амбіцію заступник директора по кадрах Петро Йосифович Тур, який постійно чіплявся до Віталія Дмитровича з різними дурницями: то протестував проти прийому на керівну посаду в овочевий магазин дами, приємної в усіх відношеннях, але раніше судимої; то набридливо зудів про те, що в ОРПК немає посадових інструкцій і через це неможливо контролювати роботу службових і матеріально-відповідальних осіб; то вигадував іще щось подібне. Директор спершу м'яко порадив настирливому кадровику не втручатися не у свої справи, потім твердо заявив, що не спрацюється з таким ортодоксом, а ще пізніше, зрозумівши, що позбутися його буде не просто, позаяк Тур не просто Тур, а ще й пенсіонер Міністерства оборони і людина відчайдушна,— вирішив просто ігнорувати його і не зважати на його антибезносюківські випади, до чого привчив і всіх інших комбінатівських служак.

І вони не зважали. Не лише на нікчемні, з їхнього погляду, домагання якогось Тура, а й на чіткі і конкретні вимоги законоположень і різного рангу документів — від союзного до республіканського,— які точно регулюють, що і як належить чинити в овочепромівській діяльності. У Мінському ОРПК ніхто не робив того, що належало, зате всі робили те, чого робити ні в якому разі не можна.

А в результаті тут діялися просто-таки фантасмагоричні речі.

Уже невдовзі після барабанного завершення заготівель на осінь, зиму та весну картоплі та овочів — барабанного, бо Віталій Дмитрович саме так рапортував в агропромівські верхи про своє молодецтво,— уже невдовзі з воріт комбінатівських складів починали тягтися в різні боки вервечки дощенту навантажених машин. Затикаючи носи відламаними сигаретними фільтрами, водії перегукувалися:

— Ти куди, Семене?

— Як завжди — на південь! А ти?

— Курс відомий — на північ!..

— Ну, з богом! Тримай ніс проти вітру!

— Ти теж...

Порада не зайва, оскільки вміст кузовів поширював запахи, здатні протягом дуже короткого відтинку часу збити з ніг і надовго забити паморoки навіть волові з його не дуже тонким нюхом.

Ну, а щодо напрямків, у яких вирушали автомобілі зі своїм злопахучим вантажем, то в Мінському плодоовочевому комбінаті їх вивчили давно і пречудово:

на південь — це на звалище;

на північ — у не дуже далекі радгоспи, звідкіля картоплю ще зовсім недавно доставляли в овочесховище, а тепер її ж — тільки вже у вигляді гнилі — тарабанили на корм худобі.

Сотні рейсів і сотні, тисячі тонн бульби, яка так і не зашкварчала на наших сковорідках і не запахкотіла у наших каструлях.

А те, що зашкварчало і запахкотіло, якщо його придбали в магазині, а не на базарі, з дуже великою натяжкою можна було назвати картоплею, тим паче — картоплею стандартною, бездоганно чистою, певної форми і розміру та ще й із високими поживними та смаковими якостями, яку тільки й дозволяє продавати в торгівлі наш точний Держстандарт.

І попри все це, усі ці картопляні дивовижі, Мінський оптово-роздрібний плодоовочевий комбінат, абстрактно керований В. Д. Безносюком, процвітав: виконував і перевиконував плани, одержував чималі прибутки, себто знову ж таки з нічого робив гроші, а відтак справно уривав премії.

Як, за рахунок чого? А за рахунок того, про що ми вже сказали: команда Безносюка не робила того, що належало, і навпаки — дуже кваліфіковано робила те, що не належало.

Приміром, не робили, як того вимагають правила, якісного аналізу продукції, котра закладалась у сховища та склади, натомість же клепали папери, у яких необгрунтовано занижували якість закупленої в колгоспах, радгоспах і у населення картоплі. До того ж створювали їй такі умови зберігання, що вона дуже швидко починала загнивати.

Не оформляли відповідно до інструкцій прибуткових та видаткових документів, у котрих слід неодмінно показувати усю наявну картоплю за так званими фракціями — стандарт, нестандарт, технічний брак. Зауважимо, до речі, що нестандарт і техбрак пропонувати торгівлі не можна.

Під час перебирання картоплі — а ця процедура у наших технічно слабенько забезпечених складах поки що обов'язкова — не ділили її на ті ж таки фракції, а розкидали на око у дві купи — «хороша» і «погана». Акти-відомості ж на перебирання, які є основними документами обліку та списання товарних втрат у процесі тривалого зберігання, а отже, й основними документами, що відбивають стан господарської діяльності ОРПК,— акти-відомості просто фальсифікували.

Зовсім не фіксували наявності землі, котра потрапляла до складів разом із картоплею. А її завжди чимало.

Що все це давало Безносюку та його команді?

Можливість списувати з-під звіту (при транзитній доставці у магазини) стандартну картоплю, яка насправді являє собою відходи (техбрак, земля), і таким робом створювати (на складах) необлікований резерв справжнього стандарту. Можливість спокійнісінько дурити покупців у магазинах, підсовуючи їм відходи за ціною якісної картоплі, та ще й мати при цьому вповні благоліпний вигляд годувальників столичного району. Можливість не показувати в документах виходу нестандарту і технічного браку, заганяючи гниль на звалища, вивозити її в радгоспи на корм худобі, там одержувати за неї по 75 карбованців за тонну, а потім у документах ці ж гнилі тонни видавати за стандартну картоплю, начебто реалізовану населенню. Можливість покривати нестачі фабрикуванням безтоварних накладних на нестандартну продукцію, які потім передавалися у радгоспи, де неіснуючу картоплю буцімто з'їдали корови...

То що ж ми маємо у цьому букеті суцільних порушень і зловживань?

Некомпетентність і небажання робити справу як належить? Безумовно.

Безгосподарність і кричущу безвідповідальність? Поза сумнівами.

Халатність на грані злочину, а то й уже поза цією гранню? Саме так.

Але, хоч-не-хоч, напрошується ще одна думка. Про те, що вся ця система обману і нехлюйства створена також і для того, щоби будь-хто з бажаючих спокійно і з цілковитою упевненістю в безкарності зайнявся крадіжками. Умови ж — ідеальні: бери, тягни, цуп, хапай, рви! Відсутність контролю забезпечує особисто директор ОРПК! Поспішайте!

І, як ми вже знаємо, тягли, хапали і цупили здорово. А потім перекривали багатотисячні нестачі пересортицею, тими ж незаконними списаннями, нав'язуванням радгоспам гнилі під виглядом нестандартної картоплі, а також і просто безтоварних накладних, за які, користуючись тим, що офіційних угод із радгоспами на поставку їм відходів Безносюк чомусь уперто не бажав укладати, потім лупили грубі гроші, котрі теж ішли на покриття вкраденого.

Отак шостаки, семеняки, олифіри, сальники, пелиховські та іже з ними наочно демонстрували, якщо скористатися формулюванням Віталія Дмитровича, зафіксованим у слідчому протоколі, своє «розуміння питання про збереження соцвласності» з висоти «інтелектуального рівня». Хоча ні: швидше — з низин цього рівня. Бо рівень кадрів В. Д. Безносюка, яких він добирав із притаманною йому заохочувальною безвідповідальністю, можна порівняти хіба що із дном глибокої ущелини, куди не дістає жоден сонячний промінчик.

Віталій Дмитрович Безносюк в інтер'єрі «Київплодоовочпрому»

(Продовження. Початок у № 21 «Перця»)

І визначальною рисою цих кадрів була готовність на все. Аж до криміналу. Чого варті, наприклад, овочеві завмаги та їхні заступники Палій, Кабанець, Дячук, Дупенко, Динисенко, Радченко, Горлатенко, Голярчук, Семенченко, які з легкістю неймовірною, не засумнівавшись ані на мить, слухняно брали у гінців Шостака й Семеняка безтоварні накладні і вкрадені гроші й сумлінно оформляли їх як начебто одержану картоплю і начебто одержану за неї виручку?! Хоча, зазначимо, чудово знали, що подібні маніпуляції у принципі можуть потягти за собою дуже сувору відповідальність.

Але у Віталія Дмитровича Безносюка відповідальності не боявся ніхто. Й підстави для цього, як бачимо, були істотні. Тим паче, прихильність і симпатію до своїх кадрів він демонстрував вагомо, зримо і незалежно від обставин.

Скажімо, коли у грудні 1985 року слідчі органи офіційно сповістили Безносюкові про викриті у Мінському ОРПК факти розкрадань і про початок розслідування, коли вже було закрито для інвентаризації овочесховище,— то що, ви думаєте, вчинив Віталій Дмитрович? Забив на сполох, щоб допомогти слідству? Вибухнув праведним гнівом проти злодюг, які всупереч його волі пригрілися у плодоовочевому комбінаті? Від сорому і розпуки подав у відставку?

Та нічого подібного. Рівно за тиждень по тому В. Д. Безносюк здійснив демонстративний демарш: видав наказ № 206, яким «за проведену роботу по забезпеченню населення Києва картоплею та овочами» сміливо преміював соратників із Мінського ОРПК.

Для такого рішучого кроку Віталій Дмитрович мав дуже солідну причину. Бо на той час він уже не був директором комбінату. На той час доля піднесла його значно вище, і наказ № 206 він каліграфував задля науки всім столичним оптово-роздрібним комбінатам, сидячи у кріслі начальника всього управління «Київплодоовочпром»...

III. Про те, як велике ніщо ставало дуже великими грішми

У березні 1986 року Віталій Дмитрович Безносюк раптом виявився дуже популярною в Києві людиною. Він залюбки давав інтерв'ю пресі, його мужній баритон із левітанівськими модуляціями звучав по радіо, а рішуче і благородне обличчя мелькало на телеекрані. При всьому тому лідер столичної овочевої торгівлі тримався з належною скромністю й настійно підкреслював, що у здобутій перемозі вирішальну роль зіграли титанічні зусилля всього овочепромівського колективу, усіх оптово-роздрібних комбінатів.

Що ж то була за перемога? Неабияка: за якихось півроку В. Д. Безносюк вивів управління в число найпередовіших на Україні, за що йому — управлінню, а отже, і його новому вожакові, рішенням поважних інстанцій було присуджено перше місце в республіканському соціалістичному змаганні серед державних торговельних організацій. З врученням, природно, перехідного Червоного прапора. І, як водиться у таких непересічних випадках, з виділенням грошової премії в розмірі п'ять тисяч карбованців.

Віталій Дмитрович прийняв прапор із почуттям законної гордості, а кияни, теж пройняті цим високим почуттям, поспішили після всіх нагородних урочистостей до овочевих магазинів, щоб попишатися ще й рясним достатком і різнобарвним овоче-картопляним буянням безпосередньо на прилавках, а не тільки в промовах та запевненнях.

Прямо скажемо: попишатися не вдалося. Прилавки могли порадувати хіба що знавіснілих злопихателів і затятих антирадянщиків. Оскільки ж і тих, й інших у нашому суспільстві наймізерніша кількість, то почуття законної гордості швидко перейшло у покупців у звичне і досить безрадісне почуття нахабно обдурених людей, після чого вони спрямували свої кроки до найближчих базарів, де незалежно від пори року завжди у наявності і рясний достаток, і оте саме буяння. Правда, буяють і ціни, але що поробиш, коли столична державна торгівля, хоч і осінена прапором, може протиставити приватному сектору лише низьку вартість сільгосппродукції, одначе без самої продукції...

Та повернімося до лідера, до винуватця березневого торжества — до Віталія Дмитровича Безносюка з його несподіваним злетом: від доведеного ним і його командою до ручки Мінського ОРПК — до номенклатурної вершини «Київплодоовочпрому». І спробуємо відповісти на запитання: як це могло статися? Ні, щодо карколомної кар'єри Віталія Дмитровича ми нічого не скажемо: це загадка не для наших, хай навіть і об'єднаних звивин і можливостей. А от стосовно економічної висоти, на яку В. Д. Безносюк у шалено короткий строк наштрикнув «Плодоовочпром», дещо розтлумачити можемо. Тут є і факти, і цифри.

Почнемо з того, що, маючи, як ми вже переконалися на прикладі Мінського ОРПК, характер дуже діяльний, хоч, правда, й націлений у протилежний від позитивних пошуків бік, новий начальник не став вичікувати, поки акліматизується в «Київплодоовочпромі» і поки завершиться природний процес його вписування в інтер'єр управління. Він вирішив пристосувати цей інтер'єр до своїх потреб. Потреби ж лишалися незмінними: максимум показухи при мінімумі роботи і максимум матеріальної реальності у вигляді грошей при мінімумі реальності у вигляді заготовленої сільгосппродукції. Зате можливостей у досягненні мети управління давало незрівнянно більше, ніж районний комбінат.

І Віталій Дмитрович почав їх плідно використовувати у звичному бурхливому темпі. Отож його постпрапорна скромність і бажання розділити відповідальність за швидкісну перемогу з усім колективом «Плодоовочпрому» були явно зайвими: звитяжні цифри, котрі стали підставою для нагородження і преміювання, слід повністю віднести на рахунок особисто В. Д. Безносюка і ряду його нових сподвижників і підлеглих.

Але, перш ніж ми розкриємо деякі секрети економічної кухні Віталія Дмитровича, введемо читача у курс урядової політики, спрямованої на підвищення зацікавленості торговельних і торговельно-закупівельних організацій у збільшенні заготівель і продажу населенню картоплі та овочів. Суть цієї політики полягає в тому, що у випадках, коли роздрібна ціна не покриває врахованих у плані затрат торговельних організацій на закупку, транспортування, зберігання, переробку та реалізацію (згадаймо, наприклад, що закупівельна ціна тієї ж картоплі удвічі вища, ніж роздрібна),— у таких випадках відповідну частину цих затрат держава компенсує плодоовочпромівцям із свого бюджету, але тільки в міру реалізації продукції. От саме з цих асигнувань, цієї бюджетної компенсації, плюс різні торговельні знижки, і складається прибуток ОРПК та овочепромівських управлінь. Причому тут є одна дуже важлива деталь: уся закуплена продукція мусить бути виключно стандартною; нестандарт у план не повинен зараховуватись, а тим паче — фінансуватися.

Що ж зробив Віталій Дмитрович Безносюк, перебравши на себе обов'язки начальника «Київплодоовочпрому»? Будучи вже добре підкованим у справі створення видимості успішної діяльності й спонукуваний бажанням якнайшвидше добитися визнання своїх блискучих заслуг на плодоовочевій ниві — притому будь-якою ціною, він відважно скасував малоприємне йому рішення уряду щодо заготівлі тільки стандартної продукції і заходився давати керівникам районних оптово-роздрібних комбінатів енергійні вказівки про заготівлю нестандарту і включення його до звітності.

І пішло-поїхало! Щорічно, починаючи вже з сезону 1985 року, «Київплодоовочпром» закуповував і закладав на зберігання до тридцяти відсотків нестандарту й відходів, які трамбували разом із якісною продукцією — звісно ж, без перебирання, бо не до того було: вал гнали! — заздалегідь прирікаючи хорошу картоплю й овочі на загнивання. Зате у республіканський Держкомстат дуже своєчасно надходили барабанні рапорти В. Д. Безносюка.

І що цікаво: документально у 1985 — 1987 роках жоден кілограм нестандарту не був реалізований у торгівлі. Тобто ми з вами буцімто постійно мали в каструлях і на пательнях оту саму запашну та рум'яну картоплю, за яку (а за одним рипом і за овочі з фруктами) не втомлювалися складати хвалу турботливому Віталію Дмитровичу та майстерно керованому ним управлінню.

Насправді ж уся майстерність В. Д. Безносюка була спрямована на те, щоб, з одного боку, добитися справної цифри, а з іншого — щоб ніхто не узнав справжньої цифри.

Ось як воно робилося у 1985 році. За планом «Київплодоовочпром» мусив заготувати для столу киян 89.600 тонн картоплі і 93.345 тонн овочів. Віталій Дмитрович відбарабанив про наявність 90.283 тонни бульби та 94.850 тонн капусти, буряків, моркви й т. д. Що вийшло? Вийшло, що управління, по-геройському потрудившись, навіть перевиконало план.

А що у сховищах і на складах було насправді? Було там насправді таки до біса і нестандарту, і відходів, себто гнилі, й просто землі. А конкретно — 11.999 тонн начебто — картоплі й 17.348 тонн начебто — овочів. Про що це свідчить? Про те, що в реальності виконання плану було дутим, вигаданим, висмоктаним із пальця.

Проте В. Д. Безносюк цілком спокійно використав ці фальсифіковані дані для преміювання ОРПК і управління своїм наказом. Ці ж дані послужили підставою для вже міністерського преміювання апарату управління й, безумовно ж, самого Безносюка. І знову ж таки ці фіктивні дані лягли в основу рішення про присудження управлінню першого місця в республіканському змаганні з врученням прапора і п'ятитисячної премії...

Отак хвацько й лицедіяв Віталій Дмитрович протягом усіх двох із половиною років свого перебування на посту головного київського постачальника овочів. І весь цей час обсяг нестандарту на складах «Плодоовочпрому» неухильно зростав. А раз так, то, у цілковитій відповідності з біологічними властивостями картоплі та овочів, неухильно понижувалась якість стандартної продукції і зростали понаднормові втрати. Водночас зростали непродуктивні збитки, які стали досягати вже астрономічних величин. А як їм не зрости, коли десятки тисяч тонн зіпсованої картоплі й овочів вивозились на звалище, на корм худобі (що загалом дозволяється, але ж не в таких скажених обсягах), у промпереробку.

І от — суми спричинених усім цим непродуктивних втрат у переможця в соціалістичному змаганні: 1985 рік — 8,2 мільйона карбованців, 1986-й — 10,9 мільйона, дев'ять місяців 1987-го — 10 мільйонів.

Банкрутство? Та цілковите й повне. Але — тільки не для В. Д. Безносюка. Тут, либонь, криється така ж загадка, як і в його стрімкому службовому просуванні. Фантасмагоричні речі продовжували діятися. Судіть самі: з відома республіканського Головплодоовочпрому безцільні затрати, пов'язані з придбанням нестандарту і псуванням продукції, погашалися! Погашалися хитромудро: за рахунок завищених сум бюджетних компенсацій. Простіше кажучи, всі викинуті на звалище мільйони переносилися на стандартну картоплю і овочі, реалізовані населенню. Себто норми затрат на одну тонну продукції штучно завищувались.

А це сповна покривало і те, що нехлюї погноїли, і те, що хапуги вкрали. (А крали не лише у Мінському ОРПК. Аналогічні факти були викриті у Подільському, Дніпровському, Московському плодоовочевих комбінатах).

І ось вам фінансова картинка. У 1986 році за підсумками діяльності оптової ланки збиток управління становив 40,6 мільйона карбованців, причому з них 11,7 мільйона — це непродуктивні втрати від безгосподарності. Біда? Знову ж таки — ні в якому разі. За рахунок підтасовок і обману одержали від держави компенсацію на всі 40,6 мільйона. Відтак банкрути вже хизувалися своїм прибутком на суму 6 з гаком мільйонів карбованців, та ще й відхопили півтора мільйона преміально-заохочувального фонду.

Незаконний прибуток дозволив меткому Безносюку вже й самому щедро відвалювати своїм кадрам і компенсації, і премії. Скажімо, рідному Мінському ОРПК, де після нього хазяйнував його колишній заступник Федоренко, Віталій Дмитрович у 1985 році від душі кинув 2.543 тисячі карбованців бюджетної компенсації (хоча фактичні затрати становили 2.255 тисяч), а в 1986-му — й того більше: 4.540 тисяч (при 3.108 тисячах карбованців фактичних затрат).

Можна жити за такої щедрості? Ще й як! І жити, і зловживати, і красти...

Такі от разючі економічні принципи господарювання вигадав і застосував В. Д. Безносюк. Принципи, які дозволили йому поставити фінансовий стан очолюваної ним галузі не в пряму залежність від такої категорії, як якість продукції, а — в обернену.

У результаті ж усіх планово-фінансових маніпуляцій Віталія Дмитровича реальна овочпромівська бульба перетворилася на крупно оплачену державою окозамилювальну бульку. До того ж, як це не прикро, ще й червонопрапорну.

(Закінчення в наступному номері).

С. КУДРЯШОВ,
старший оперуповноважений відділу внутрішніх справ УВС Київського міськвиконкому.

М. ПОЛУДЕННИЙ,
старший слідчий слідчого відділу МВС УРСР по Київській області.

В. ЧЕПІГА,
спец. кор. Перця.

Сторінка для дітей

ПАСТУХ

Вірменська народна казка

Була в одного царя донька. «Віддам дочку за того, хто найкраще збреше!» — оголосив цар по всій країні. Та ніхто з бажаючих не зміг збрехати так, щоб у його брехні не було й слова правди. Серед усіх парубків лише пастух ще не спробував щастя. «А раптом мені дістанеться царівна»,— подумав. І пішов до царя.

«Ти хто?» — питає цар. «Брехун».— «Бреши»,— дозволяє цар. «Я,— каже пастух,— син багатія. Раніше твій батько, царю, був бідняком і не раз позичав у мого тата мірками золото. Але не вертав. Ото він розбагатів, став царем, і тепер ти царюєш. А мого тата обсіли злидні, він став пастухом, тому і я пастух». — «Що ж, таке буває»,— одказали на те візири.

Другого дня знову прийшов пастух до царя і розповідає: «Коли мій батько збіднів, надумав податися на заробітки. Розпалила мати в печі, приготувала халву. Одсипала половину в миску й поставила під ліжко. Через сім років батько повернувся. Зраділа мати: «Зараз приготую поїсти». А я й нагадую: «Матусю, а де та халва, що ти її для тата заховала?» Побігла мати, приносить миску. «Я й забула,— каже,— що вона під ліжком стоїть». Узяв батько шматок халви й поклав до рота. Та халва була така гаряча, що він обпікся й виплюнув її. Халва упала на землю, земля розкололася, халва провалилася в море. І досі чути, як вона шипить...»

«Це лише наполовину брехня»,— сказали цього разу радники і прогнали бідолаху. Третього дня пастух сплів із вербового гілля величезного кошика, запріг волів у гарбу і знову поїхав до царя.

«Відчиняйте браму! — гукає. — Я привіз таку брехню, що ні в які ворота не лізе!» Став пастух перед царем і каже: «Царю, он тією міркою верни мені гроші, які ти винен моєму батькові».

«Брешеш! — закричали візири. — Цар не винен тобі стільки золота!»

«Коли брешу — віддайте за мене царівну!» Міркує цар: «Коли погоджуся, що він каже правду,— доведеться золото віддавати. — Е-е, нічого в нього не вийде. Хай краще бере доньку».

Узяв пастух царівну та й радісний вернувся додому.

Переказав Георгій ХИМИЧ.

КУХОВАРОЧКА

Наша Наталочка —
справжня куховарочка!
Наварила в горщику
котикові борщику.

А невдячний кіт-котисько
не підходить навіть близько!
Від борщу в куток тіка,
каже:
— Хочу молока!

ЗАПРОСИНИ

— Сіра мишко, довгий хвостик,
ти приходь до мене в гості!

Поп'ємо з тобою чаю,
я для тебе прочитаю
гарну книжку про кота,
про рябого воркота.

Каже мишка довгий хвостик:
— Я прийду до тебе в гості,
будем разом пити чай.
Тільки...
книжку заховай!

Галина МАЛИК.

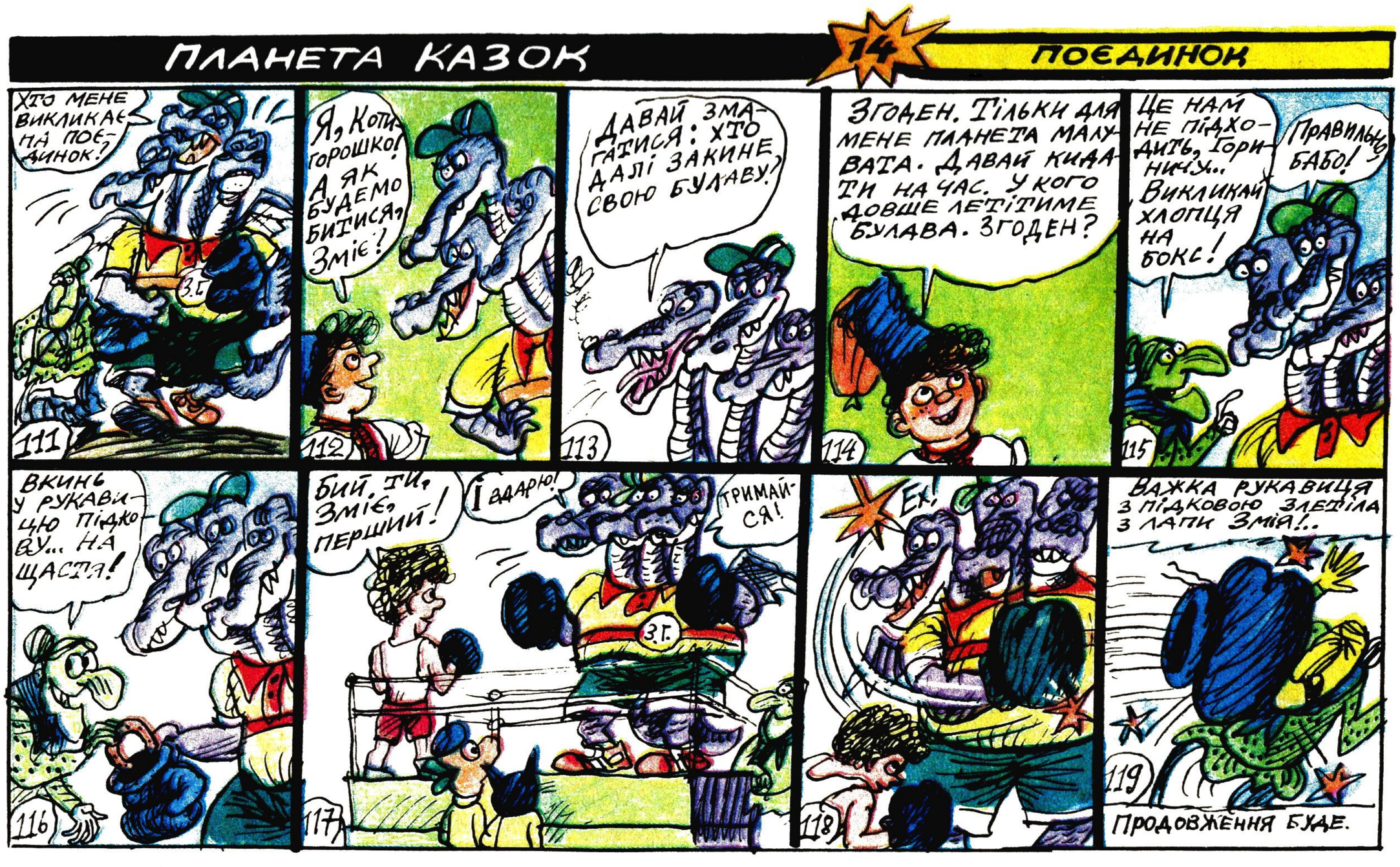

Віктор Лагоза

До 70-ліття від дня народження

І ЩО ВОНО ЗА ЗНАК!

Як на подвір'ї правував
Сірко зубатий,
Летіло звідти «Гав!» та «Гав!» —
Ніхто по-іншому не смів співати.
А як в обійсті ув отому
Підлеглих Кіт ганяв,
Прийшлося усьому живому.
Горлати тільки «Няв!».
А це сьогодні з того краю
Долинуло до мене «Кудкудак!»
Ото сиджу й гадаю:
І що воно за знак?

ДРУЖНЯ ПІДТРИМКА

Одного разу два дружки
Долали річку навпрошки.
Здавалось, діло те пусте —
Швиденько берега б дістались,
Та ба! На дні багно густе
І вирви ще від повені зостались.
Дружки — сюди, туди...
(Ще й кепсько вміли плавати, до речі...) —
Обом по горло вже води.
— Ставай скоріш мені на плечі,
На скелю кам'яну дерись,
Хапайся за травицю, за лозину! —
Один із них підставив спину.
На плечі другий став, подрався ввись.
Та, замість руку першому подати
І витягти товариша з води,
Почав у вир його штовхати.
— Гей, що ти робиш? — той кричить. — Зажди!
Я ж утоплюся. Виручи з біди!
— Справляйся сам з своєю вже бідою,—
Почув у відповідь,— і не турбуй мене.
У голові ти маєш досить лою...
Мені ж зате ніхто не дорікне,
Що, бач, дружків тягну нагору за собою!

ІНДИЧА РИСКА

Як співаків заносили до списку,
То кожен міг поставить хрестик а чи риску:
Оце, мовляв,— співак, а це, пробачте,— ні.
Ніхто не мав цю справу за дрібницю,
Бо нащо у співочі наші дні
Митцем вважати безголосу птицю?
Робили всі, як ум і совість їм велить.
Лише Індик, не зупиняючись й на мить,
У довгім списку
Усім малює тільки риску.
— Це що? Музична глухота?
А чи упертість дика?
Причина тут проста:
У списку не було... Індика.

ПІВЕНЬ ТА ПРОСО

— До чого Півень ваш зазнався —
Дивись, як груди випина! —
Шпак з гілки до Курей озвався. —
Вже й не злітає з паркана.
Знай кукурікає та дзьоба задирає.
Що сталося із ним — ніхто не знає?
Поглянули на гілку Кури скоса:
— Не поспішай, зажди.
Уміє Півень задирати носа,
Але це робить не завжди,
А лиш тоді, коли внизу немає проса.

м. Харків.

З лозунгами - порядок...

Я вам не скажу за всю Одесу (вона, як відомо, дуже велика), тим більше — за всю Одеську область, але в селі Кам'яному, що в Савранському районі цієї області, лозунгів, хороших і різних, чимало. І все ж один, як на мій погляд,— найкращий. І місце йому знайшли досить вдале: у центрі села, на гостинці. Хто не йде — гляне. А гляне — байдужим не залишиться: така вже у цьому заклику сила, що він обов'язково зачепить за живе кожного свідомого громадянина. Та от, будь ласка, самі переконайтеся:

«ДЕ ПРАЦЮЄШ І ЖИВЕШ,
ТАМ ПОРЯДОК НАВЕДЕШ»

Як? Вражає? Отож бо.

Корінного жителя села М. Усатюка теж вразило. У самісіньке серце. Задумався чоловік і жахнувся: «Отак біжимо, біжимо, а що робиться навколо, не бачимо. Справді — тут працюєш, тут і живеш, а порядку, як кіт наплакав... Ні, далі терпіти цього не можна!»

І Михайло Васильович рішуче рвонувся в бій з безпорядками. Малими й великими. Там, де жив і працював: спочатку водієм, потім — завідуючим господарством колгоспу імені Кірова. На наступних же партійних зборах він з усією принциповістю шарахнув критичним зарядом по всіляких порушеннях і зловживаннях. По крадіжках і приписках худоби на фермах. По фактах псування колгоспного майна. І по інших неподобствах.

Яким же було його здивування, коли ці критичні громи та блискавки не справили анінайменшого враження на керівництво колгоспу! Михайло Васильович спробував ще раз. Результат виявився тим самим.

«Видно, тут потрібна зброя солідніш ого калібру»,— подумав комуніст Усатюк і попросив підмоги. У партійно-радянські та контрольно-ревізійні органи полетіли сповнені громадянського гніву листи.

Літали вони років зо два. Із села, тобто, вилітали листи, а в село прилітали відповіді. О ні, не можна сказати, щоб сигнали Усатюка лишалися без уваги. Скажімо, обласний комітет народного контролю констатував, що «факти частково підтвердились». Але таке половинчасте визнання Михайла Васильовича не влаштовувало. Тим більше, що за ним пішли такі ж половинчасті заходи, після яких порядку в колгоспі явно не додалося. І Усатюк продовжував атакувати інстанції. І от нарешті одержав відповідь із Савранського райкому партії, який проводив перевірку його листа за дорученням обкому. У тій відповіді секретар районного партійного комітету М. В. Бадюл з властивою керівникові такого рангу солідністю відзначає: «Деякі факти, викладені в листі, мали місце. Вжито заходів по виправленню недоліків, разом з тим інші висловлені з перекрученням, не знаходять документального підтвердження».

На цьому місці хочеться зробити невеликий лірично-публіцистичний відступ.

...Чи не вважаєте ви, дорогий читачу, що нашим нехлюям, злодіям та іншим негативним героям час — як би це сказати сучасніше — перебудуватись, абощо? Тобто, не в тому смислі перебудовуватись, щоб за одну добу спішно позбутися усіх своїх негативних якостей і стати цілком позитивними героями нашого часу,— ми розуміємо, як це архіважко. Але ж можна, врешті-решт, за прикладом підприємств, які переходять на самоокупність і самофінансування, і собі перейти на, так би мовити, самовикриття і саморозвінчування? Зробив ти, приміром, якусь капость — і тут же залишаєш на місці своєї витівки документальне підтвердження. У формі коротенької доповідної записки: «Я, такий-то й розпросякий-то, хапуга і рвач, аби не завдавати зайвого клопоту зайнятим людям, які будуть розслідувати цю справу, заявляю: це я накапостив, перекрутив, украв, увірвав, змахлював. За довідками звертайтеся...» — і зазначається точна адреса.

Правда, здорово? Ні, ви просто не уявляєте, як би відразу стало приємно працювати! Приїхав, гросбухи погортав — і ось вони, документальні підтвердження, всі до одного, немов на долоні. Можна проводити перевірки, так би мовити, в дусі прискорення. А то спробуй, розкопай іще всі ті порушення та зловживання у такій несприятливій обстановці, коли ніхто ніяких документальних підтверджень, як на той гріх, залишати не хоче!

Правда, ніхто ніяких — це вже сказано, мабуть, занадто категорично. Якщо підійти до справи уважніше, то й підтвердження можна знайти. Скажімо, той упертий факт, що на фермах чортма обліку, неспростовно підтверджують міліцейські акти, за першим з яких колгоспу повернуто два десятки розкрадених поросят, а з іншого акту випливає, що в тому ж колгоспі виявлено аж 187 безпаспортних поросяток, які навідріз відмовилися ставати на облік і приписуватися до будь-якого свинарника.

Не треба бути Натом Пінкертоном, аби знайти документальні підтвердження і тому сумному факту, що правління колгоспу на чолі з М. Ф. Войнарівським, замість того, щоб зосередити свої зусилля на господарських питаннях, захопилося спекуляцією віниками, які скуповує у населення по 70 копійок за штуку і перепродує за подвійну ціну народам Крайньої Півночі. Правда, прибутки від такої комерції, хоч як це прикро, анітрохи не покривають збитків від тваринництва, де колгосп втрачає по 18,5 копійки на кожен вкладений карбованець, а рівень рентабельності свинарства взагалі «підскочив» аж до мінус 30 процентів... Рекордної цифри — 5 мільйонів карбованців — досягла заборгованість державі. І ніяк не допомагають вилізти із тих боргів гендлярські операції то з кавунами, завезеними в село за кілька сот кілометрів із Херсонської області (на Одещині ж кавуни, бачите, не ростуть!); то з помідорами, які продаються по 30 копійок за кілограм, а за документами удвічі дешевші; то з сумнівної якості лісом, якого наймана бригада заготувала для господарства на тій же Півночі аж... 60 кубометрів, зірвавши на цій операції добрий куш...

Словом, багато що впадає у вічі навіть при побіжному знайомстві з колгоспною, досить-таки заплутаною документацією. Та все, либонь, залежить від того, під яким кутом на неї дивитися. Голова ревізійної комісії колгоспу А. В. Бадюл (до речі, рідний брат секретаря райкому — цікавий факт для роздумів) — так той, наприклад, не хоче дивитися ні під яким кутом, аж поки бухгалтерія не погодиться, окрім оплати за ревізування, в обхід закону зберігати йому у дні проведення ревізій ще й ставку на основній роботі (він працює зоотехніком по реалізації).

Отже, з якого боку не підступи, а шукати документальні підтвердження в таких нелегких умовах і справді важко. Краще вже ви, шановний Михайле Васильовичу, менше пишіть та сигналізуйте (бо толку від того, самі бачите, скільки), а закочуйте рукави та й власними силами наводьте у себе вдома порядок (якщо, звісно, вдасться). Згідно із лозунгом. А з райцентру, вже так тому й бути, вам іще кілька лозунгів підкинуть. Прекрасних, сучасних лозунгів! У дусі перебудови.

М. ІЛЬНИЦЬКИЙ.

Одеська область.

ПРИНЦИПОВИЙ

— Я ніколи ні в чому жінці не поступаюся.

— Як це тобі вдається?

— А так: коли вона мені мізки вкручує, я їй викручую білизну.

ТЕПЛІ ГОСТИНИ

— Наша курка до вашого двору не забігала?

— Хіба ж я знаю? Подивіться на сковорідці. То не вона смажиться?

Повідомив А. ПАСТЕРНАК.

м. Боярка
Київської області.

ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВАС

Дівчина, залишаючи лікарню після операції апендициту, запитує лікаря:

— Скажіть, будь ласка, чи видно буде місце розрізу?

— Це залежить виключно від вас.

Повідомив В. ЧЕПАЙЛО.

смт Тересва
Тячівського району
Закарпатської області.

СИЛА РЕВНОЩІВ

— За що ти, зятю, побив мою доньку?

— За те, що вона із сусідом Мишком ходила разом в кіно.

— Так це було ще до вашого весілля...

— Ну то й що! Я ж бо тільки учора про це довідався!

Повідомив О. КАБАНЦОВ.

селище Краснокутськ
Харківської області.

ЧОГО ПРИСІКАВСЯ!

— Чому сьогодні в розмові по телефону ти двічі називала мене Віталиком? — сердито запитує чоловік дружину. — Забула, що я Степан? Це, видно, ім'я того молодика, що недавно з'явився у вашому відділі? Весь час про нього думаєш?

— Чого ти присікався? — образилася дружина. — Я ж тебе не питаю, про яку жінку ти думав, коли називав мене милою і коханою!

Повідомив Ф. РЕТЬМАН.

смт Кам'яний Брід
Баранівського району
Житомирської області.

ДАРЕМНЕ ХВИЛЮВАННЯ

— Хочу, Галю, відкрити тобі одну таємницю.

— Яку саме?

— Я хочу на тобі одружитися.

— Але ж я на п'ятнадцять років від тебе молодша!

— То не біда! Вийдеш за мене заміж — швидко постарієш.

Повідомив І. АСАУЛЕНКО.

с. Капустинці
Яготинського району
Київської області.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

ФАРШИРОВАНА ЩУКА

ГУМОРЕСКА

Коли я, студент-заочник, лаштувався до Києва на чергову екзаменаційну сесію, наша сусідка, тітка Ярина попросила передати її братові Талимону Хвесику гостинця. Що поробиш — погодився. Сусідка повідала: брат працює в такій-то установі, що на такій-то вулиці, посаду завідуючого відділом обіймає.

І ось я стукаю в двері кабінету.

— Зачекайте в коридорі! — гримить зсередини знайомий бас-профундо. — Звільнюся — покличу.

Скидаю з плечей клумака, вмощуюся на розхитаному стільці. Розгортаю спортивну газету, читаю про футбол.

Прочитав. Геть до рядочка. А Хвесик не кличе. Підходжу до кабінету, прочиняю двері, вітаюся:

— Добридень! Я із села...

— Не має значення — з міста ви чи з села,— обрубує земляк. — Бачите ж, зайнятий. Чекайте!

Час я мав, то й вирішив почекати. Знову розгорнув спортивну. Прочитав про гандбол і баскетбол. Перейшов до волейболу... Тут Хвесик вискочив з кабінету і, ковзнувши по мені побіжним поглядом, забідкався:

— Угору глянути ніколи, така запарка! Отже, чекайте.

— Я із Сухого...

— Мені байдуже — сухий ви чи мокрий,— обриває колишній односелець і тупотить коридором наліво.

Я — за ним. Дивлюся, прошмигнув у чотирнадцяту кімнату, розсівся на дивані й теревені править... Це я крізь щілину в дверях помітив.

Плентаюся на своє насиджене місце. Дочитую про волейбол. Читаю про стрибки — у висоту, в довжину і з жердиною. А земляк мій дорогесенький не поспішає повертатися на робоче місце.

Нарешті, десь через годину, з'являється.

— Так, повірте, закрутився, що в очах мерехтить,— скаржиться на ходу.

— Знайдіть хвилинку, прийміть... — підхоплююся із стільця. — У мене нагальна справа.

— Чекайте, чекайте! Обов'язково прийму,— обіцяє, зачиняючи за собою двері.

Читаю про стрільбу з лука, пістолета і дрібнокаліберки...

Двері кабінету розчахуються, і Хвесик мчить коридором направо.

— Ще не розкрутилися? — гукаю навздогін.

— Ой, запарився, закрутився!..

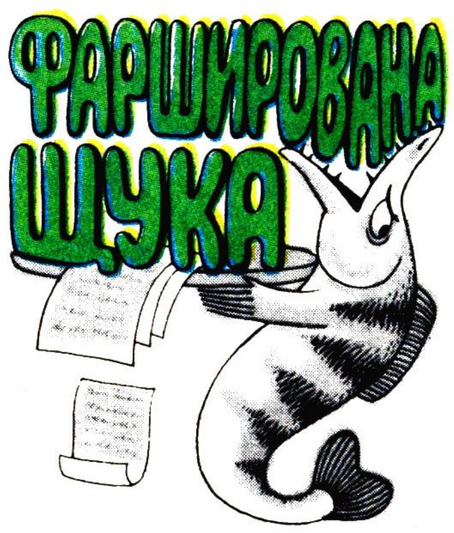

Я — за ним. Влітає у двадцять сьому кімнату і з ходу видає анекдот, викликаючи дзвінкий жіночий сміх. «Бюрократ зашкарублий,— подумки характеризую Талимона, повертаючись до свого клумака. — Та ще й нероба... Як його тільки терплять?»

Сідаю. Продовжую читати. Про синхронне підводне плавання та ритмічну гімнастику. Незчувся, як задрімав. Скільки проспав — не знаю. Прокинувшись, прочитав останню замітку. Про регбі... Тоді чую: тупотить колишній односелець до кабінету.

— Потерпіть ще трішечки! — підбадьорює.

— Так терпіння ж уривається...

— Візьміть нерви на повідок,— великодушно радить. — Скоро, скоро приймаю вас, уважно вислухаю,— і грюкає за собою дверима.

Оскільки «спортивна» скінчилася, читаю все, що на дошці оголошень: про наступні збори, семінар, екскурсію, про путівки в оздоровчі заклади...

Аж тут земляк любесенький вибігає з кабінету і... двері на ключ.

— Сьогодні, на превеликий жаль, вже не чекайте,— каже заклопотано. — Приходьте завтра.

— Як завтра?! — скрикую.

— Туди викликають, — вистрілює пальцем вгору. — На важливу нараду.

— То візьміть же гостинця,— хапаюся обома руками за клумак.

— Гостинця?.. — роззявляє з несподіванки рота. — Від кого?

— Односелець я ваш, із Сухого Броду,— пояснюю. — Сусіда Ярини Андріївни. Вона, коли їхав сюди, передала свіжу щуку. Сказала: фаршировану щуку ви любите над усе. Петро увечері впіймав...

— Так що, в нашій Очеретянці досі водиться риба? — заплямкав губами, враз подобрішавши.

— Ще не потруїли,— відказую, розв'язуючи клумака.

І як тільки дістав загорнуту в целофан досить-таки чималу, кілограмів на шість, рибину, вдарило різким і дуже неприємним запахом. Хвесик відсахнувся. Його обличчя вкрилося яскраво-червоними плямами.

— Я не винуватий... — розгублено белькочу.

— А хто — я?! — гарикнув своїм профундо земляк, аж луна коридором покотилася.

— Ви, дядьку Талимоне. Півдня мене промаринували. А тут же, у коридорі із сонячного боку, спекота!.. От і зіпсувалась...

— Ех, ви... ти... А-а, я тебе, здається, впізнав! Олексій, Никидима Глущака син, га?

— Вірно...

— Ех, ти, Олексій, Никодимів син! Я ж так люблю фаршировану щуку... — схлипнув Хвесик, і в його очах, як мені здалося, навіть зблиснули сльози.

Михайло ПАЛЬЧИК.

м. Київ.

Довідкове бюро Перця

«ДИРЕКТОР І ДОГАНА» («Перець» № 11)

Коли в колективі заварюється каша, рано чи пізно пахощі, причому не завжди приємні, просочуються в навколишнє середовище. Подібне трапилося і в 123-й середній школі Подільського району м. Києва. З тією, хіба, різницею, що пристрасті іще не встигли закипіти (і, може, так би й не закипіли), як іскри конфлікту почали роздмухувати службові особи, з кухнею даної школи мало обізнані.

До щойно призначеної директора Н. П. Островської звернулася депутація учнів-старшокласників та педагогів зі скаргою на далекі від високоморальності вчинки учителя історії та суспільствознавства С. І. Пріцкера. Поки Наталія Петрівна радилася з партійним бюро, як його бути у такій делікатній ситуації, С. І. Пріцкер закликав на боротьбу за себе своїх колишніх учениць — секретаря Подільського райкому партії К. І. Волинець і заступника голови Подільського райвиконкому Л. М. Дюбенко. У день засідання бюро райкому партії, що мало розглядати висновки комісії по з'ясуванню причин конфлікту, в газеті «Радянська освіта» з'явилася стаття «Спитайте совісті своєї», в якій на тлі чорного від заздрощів педколективу змальовувався ангелоподібний образ С. І. Пріцкера.

Проте, очевидно, при ближчому розгляді на бюро райкому оригінал виявився настільки далеким від газетного портрету, що Пріцкеру все-таки записали сувору догану із занесенням до облікової картки. Але, для рівноваги, таке ж стягнення наклали і на Н. П. Островську. Більше того, навіть категорично проголосили, що «т. Островська заслуговує звільнення з роботи». Заразом по стягненню дісталося й іншим вчителям, не схильним вбачати у діях С. І. Пріцкера яскравий взірець вірного служіння педагогічній науці.

Ми так детально переповідаємо ситуацію тому, що бюро Подільського райкому партії аж двічі розглядало виступ «Перця» і розглядатиме його ще. Спочатку перший секретар райкому тов. Салій повідомив, що партійні стягнення, накладені на директора школи Н. П. Островську, її заступника З. В. Шейко, педагогів А. Ф. Воробйову і Т. Р. Фішлін рішенням бюро від 10 червня 1988 року зняті, і що остаточне рішення буде прийняте після уточнення окремих фактів, а також повернення з відпусток працівників райкому партії та райвиконкому, згаданих у фейлетоні.

У другій відповіді тов. Салій зазначає, що бюро райкому підтвердило висновок про те, що К. І. Волинець (секретар райкому) і Л. М. Дюбенко (заступник голови райвиконкому) самоусунулися від розв'язання конфлікту в школі № 123, а питання про партійність С. І. Пріцкера, враховуючи додаткові факти, виявлені в ході підготовки розгляду фейлетону, вирішено перенести — у зв'язку із неявкою Пріцкера на засідання бюро райкому партії.

Щодо перенесення — все зрозуміло. Зате неясно, на якій підставі активна участь товаришок Волинець і Дюбенко перекваліфікована в «самоусунення»?

«Я ТЕБЕ ПОРОДИЛА...» («Перець» № 15)

Із заголовка, очевидно, неважко здогадатися, що в замітці йшлося про ставлення матері до дитини, причому, ставлення, не пройняте глибокою материнською любов'ю.

Так-так, саме отим диким способом, позначеним трикрапкою, Віра М., вихователька дитячого садка, намагалася позбутися плоду свого нерозбірливого на партнерів кохання. На щастя, на запхнуте під ліжком немовля наткнулися добрі люди, і воно залишилося жити.

Заступник прокурора Чернігівської області В. В. Лось повідомив, що вироком Бобровицького районного народного суду Віру М. засуджено до двох років умовно з дворічним іспитовим строком. Вирок вступив у законну силу.

Мал. В. ГОНЧАРОВА

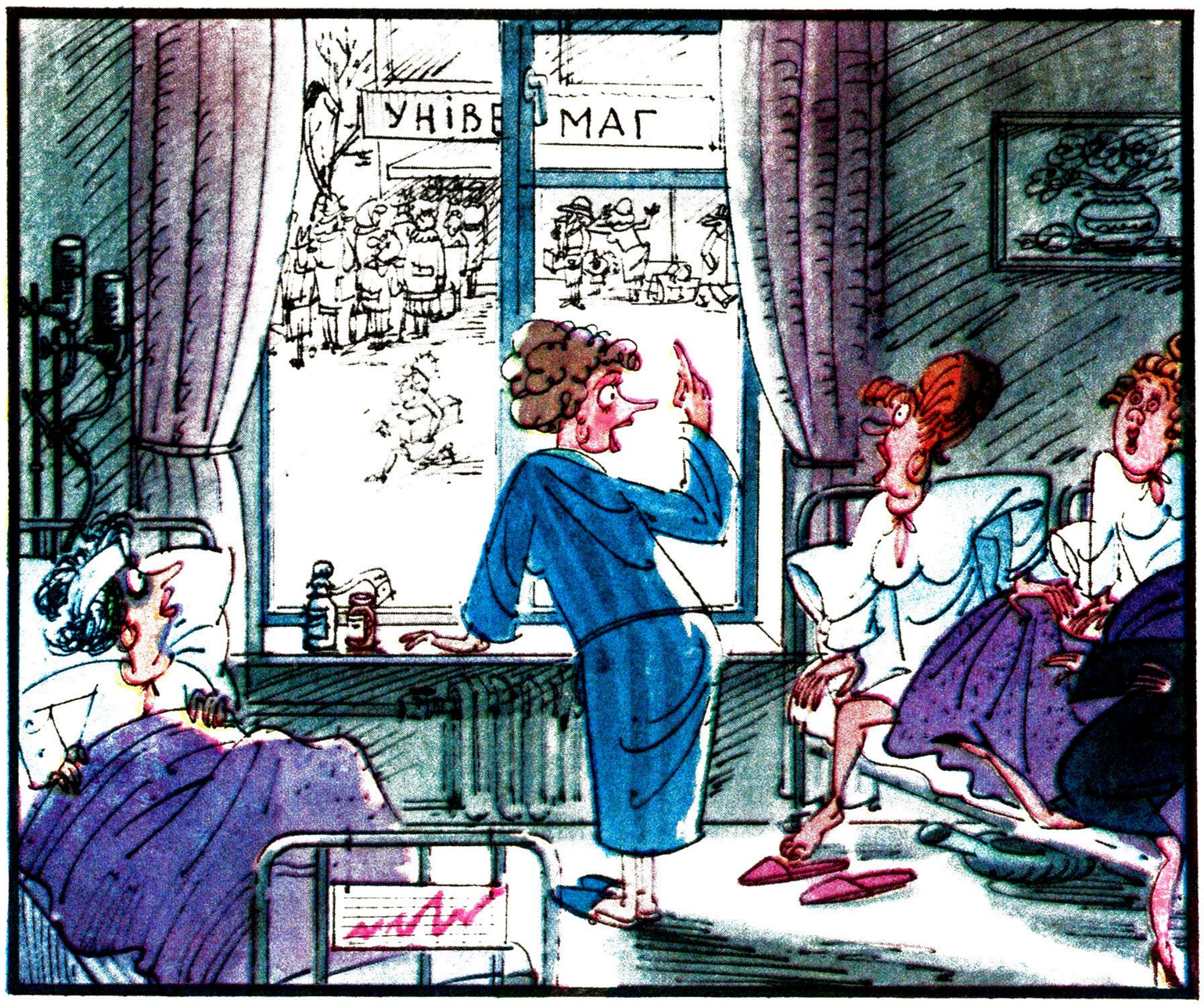

— Дівчата, піднімайтеся! Ми тут лежимо, а внизу чобітки викинули!

ФРАЗИ

● *Зрівнялівка — це не коли всі однакові, а коли всім усе однаково.*

● *Легенда — це плітка, яка пройшла перевірку часом.*

● *Епітафія: поховано під культурним нашаруванням.*

Юрій МЕЛИХОВ.

м. Полтава.

Мал. В. ГЛИВЕНКА

— Вітаю з премією! У ваших відходах стільки кондиційних матеріалів, що ми оформили їх як зекономлену сировину.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

ДЯДЬКИ Й ПЛЕМІННИЧКИ

Тепер ними дядьо Сем опікується. Не рідний, але дуже щедрий дядьо. Вірніше, від його імені ними опікуються деякі вашінгтонські дядечки.

Та гріх було б не згадати тут і рідного дядька — колишнього нікарагуанського диктатора Луїса Сомосу. Тих племінників — рідних, двоюрідних, троюрідних і таких інших — у нього, либонь, чимало. Бо лише серед заводіїв нікарагуанських контрас їх аж три — Адольфо Калеро, Альфонсо Робело і Енріке Бермудес. За часів диктаторства дядечка Луїса усі троє полковниками були і належали до так званої Національної гвардії, а точніше — до головного карального органу кривавої сомосівської диктатури.

Не зобижав, значить, дядько небожів. Та й начебто взагалі не було в сомосівській родині такої поведенції — своїх зобижати: іще за диктаторства батька Луїса Сомоси (його в 1956 році «вдячні» піддані таки відпровадили до праотців) «уряд» країни складався переважно з родичів. Цю сімейну традицію успадкував від батька й Луїс Сомоса. Так велося аж до липня 1979 року, коли народ Нікарагуа потурив диктатора.

Луїсові вдалося уникнути долі свого батька: він цвигонув за кордон, під полу до дядечка Сема — в Сполучені Штати. А три його вищепоіменовані племінники опинилися на чолі банд контрас. І ось уже майже десятиліття з ласки й за допомогою тих же Сполучених Штатів ведуть війну проти нікарагуанського народу.

З усієї трійці особливе місце в стані контрас посідав Адольфо Калеро. З ласки Вашінгтона його навіть було проголошено «політичним лідером». Може, тому, що освіченіший і свого часу в одному з університетів США навіть дістав докторський ступінь. В кожному разі, цей «політичний лідер» влаштовував своїх вашінгтонських хазяїв. Але тільки до певного часу.

Той час настав, коли зайшлося про переговори між контрас і урядом Нікарагуа. Отут Адольфо Калеро почав виявляти непослух: виявилося, що він і справді має намір вести такі переговори.

В Білому домі, а особливо — в ЦРУ аж позеленіли від злості. Бо ж задумувалося зовсім інше: вести не переговори, а тільки розмови про них, роблячи все для того, щоб справа на місці тупцювала.

День переговорів, призначених у нікарагуанському містечку Сапоа, наближався, і в надрах ЦРУ було розроблено хитромудрий план. (Переказують, що то був витвір американського «фахівця по Нікарагуа», як його іменують у ЦРУ, полковника Хосе Муратті). І от напередодні переговорів розповсюдилася чутка, нібито вбито Енріке Бермудеса. То про які ж, мовляв, переговори може йти мова?!

Але Адольфо Калеро перепаскудив той план: сказав кореспондентам, що чутки про смерть Бермудеса — вигадка.

У Вашінгтоні ще більше позеленіли. Але переговори в Сапоа таки довелося почати.

Що вони дали — відомо: не хочуть контрас дотримуватися того, про що було домовлено в Сапоа. Бо цього не хочуть вашінгтонські дядечки. А неслухняний Калеро заявив кореспондентам, що, на його думку, домовленостей слід дотримуватися.

От у Вашінгтоні й вирішили, що не варто з ним панькатися — треба слухнянішим замінити. І загадали перевибори «політичного лідера».

У лігві контрас усе завирувало: до жаданого тепленького місця обома руками потяглися і Робело, й Бермудес, і ще дехто з верховодів. Особливо заворохобився такий собі Педро Хоакін Чаморро. Він хоча й не свояк Сомоси, але теж своя людина для ЦРУ.

З благословіння Вашінгтона «обрали» Енріке Бермудеса. Тепер два ображених племінники наїжачилися проти третього — погрожують новоспеченому «політичному лідерові», що викриють його, усьому світові розкажуть, що він за птиця.

Та що такого можна іще сказати про нього?! Що за Сомоси був катюгою з-поміж усіх катюг — добре відомо; що поцупив чимало із тих доларів, які з Вашінгтона так щедро для контрас підкидають, — теж не велика таємниця.

А тим часом у Вашінгтоні прикидають, як би підкріпити свого нового висуванця. Вирішили підкинути для контрас іще 47 мільйонів доларів, оповістивши, що роблять це лише заради Бермудеса.

Вашінгтонські дяді сподіваються, що із цим сомосівським племінником у них не буде жодних непорозумінь, що все буде о'кей — за ті мільйони він ладен і далі точити кров нікарагуанського народу, не давати йому спокійно передихнути.

Яків ВАЛАХ.

Страшне перо не в гусака...

«Списки собак підготовити за формою: прізвище й ініціали, стать, масть, кличка. Зразок: Іванов І. І., самець, рябий, Тарка.

Списки подати в санепідемстанцію без затримувань».

(З розпорядження).
Надіслав І. ЦИГАНИН.

«Не дрімають тепер народні контролери колгоспу. Вони стоять на постах якості в тракторних бригадах та на фермах».

(Із стінної газети).

«Ніби почувши голос хлібороба, погода стала на годину».

(З райгазети).
Надіслав А. ЯНИШЕВСЬКИЙ.

«Пішла у вищу інстанцію. Квітів немає».

(З оголошення на кіоску).
Надіслав Б. ДОВГИЙ.

Мал. А. БОРДУНІСА

— Так він іще й прогулює?!

НАШІ НЕЗАБУТНІ ОДНОПЕРЧАНИ

Валентин Литвиненко

Минуло 80 років від дня народження народного художника УРСР Валентина ЛИТВИНЕНКА.

Уже немало літ його нема серед нас. Але продовжують жити талановиті, гострі, дотепні карикатури майстра, злободенні й сьогодні.

Автошарж.

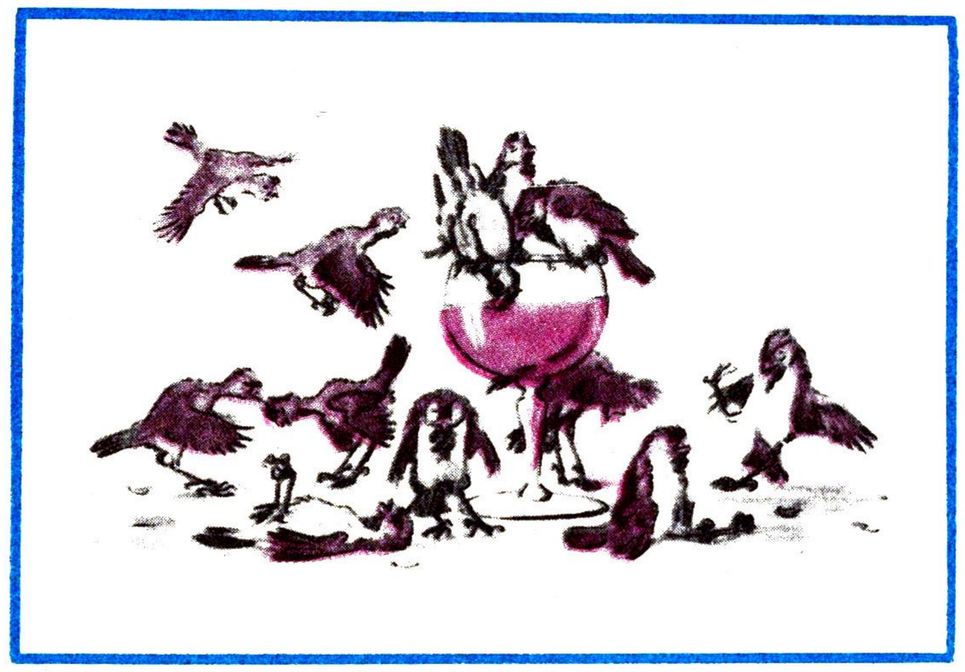

Коров'як.

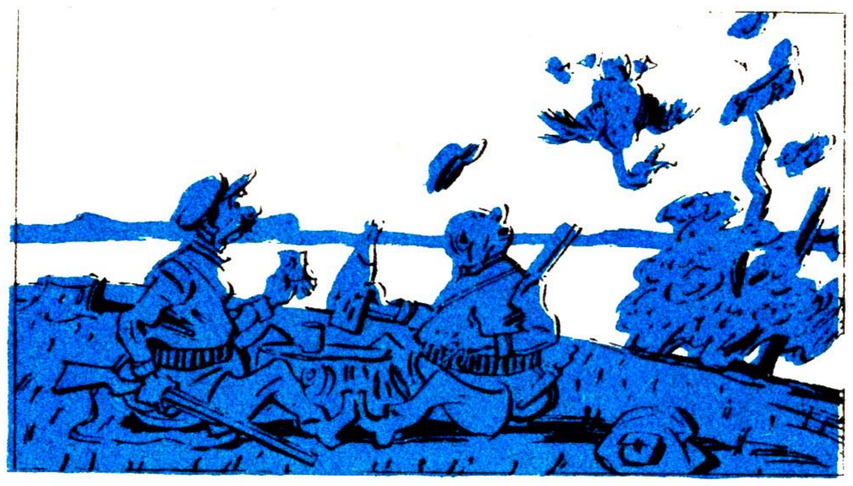

— З першим пострілом...

Громадянин Споживак в очікуванні комунізму.

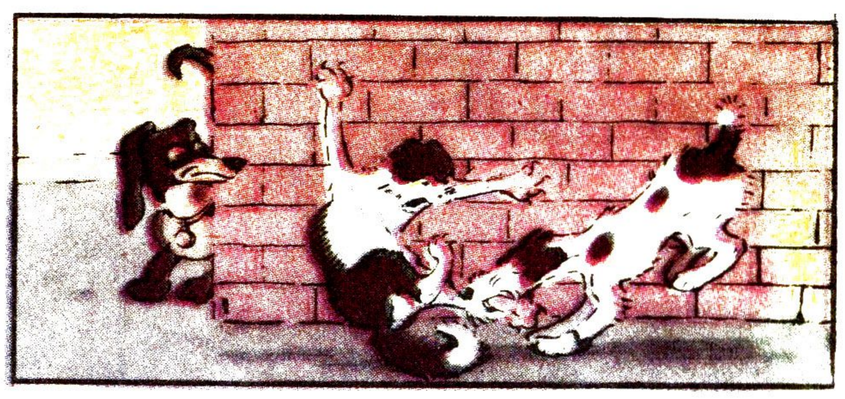

Таксa: — Втечу, а то іще в свідки запишуть...

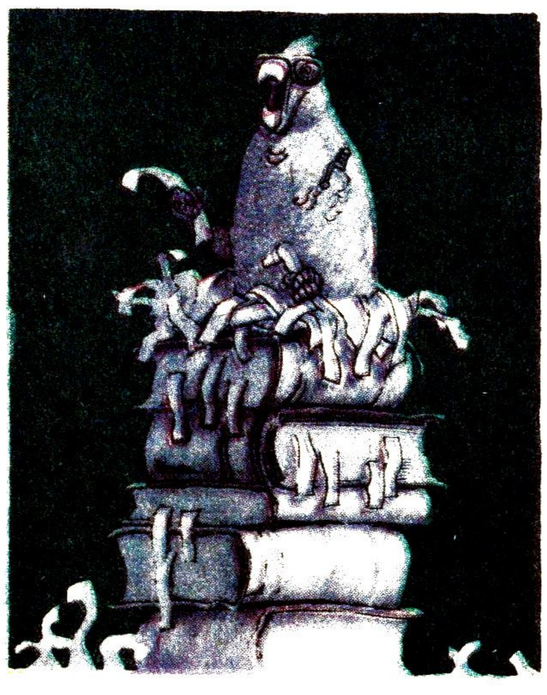

Учений-папуга.

— Ану зараз же припиніть бійку! Ви не де-небудь, а в клубі!

Головний редактор
Ю. ПРОКОПЕНКО.

Редакційна колегія:
В. БОЙКО,
В. БОНДАРЕНКО,
А. ВАСИЛЕНКО,
П. ГЛАЗОВИЙ,
В. ЗЕЛІНСЬКИЙ
(головний художник),
Ю. ІЩЕНКО
(відповідальний секретар),
Ф. МАКІВЧУК,
Д. МОЛЯКЕВИЧ,
М. ПРУДНИК,
І. СОЧИВЕЦЬ,
В. ЧЕПІГА
(заступник головного редактора).

Журнал «Перец» № 22 (1280)
(на украинском языке)
Издательство «Радянська Україна».

Здано до набору 17.10.88.
Підписано до друку 03.11.88.
БФ 43846.
70×108/₁₆. Офсетний друк.
2,8 умовн.-друк. арк. 14 умовн.
фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк.
Тираж 2 167 100 прим. Зам. 05174.

ВИДАВНИЦТВО
«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

© Журнал «Перець» 1988 р.

Видається з січня 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Петра Нестерова, 4.
Тел. 446-84-21, 441-89-37, 441-89-38.

Адрес редакции:
252047, Киев-47,
ул. Петра Нестерова, 4.

Для телеграм: Київ Перець.

Рукописи не повертаються.
Передруковуючи із журналу матеріали,
треба обов'язково посилатись
на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку
видавництва «Радянська Україна»,
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Ордена Ленина комбинат печати
издательства «Радянська Україна»,
252047, Киев-47, проспект Победы, 50.

Текст набрано із застосуванням
вітчизняного фотонабірного
комплексу «Каскад»

Теми малюнків цього номера придумали: Л. Телятников, В. Губін, А. Василенко, М. Вайсборд, О. Альошичев, Р. Друкман, О. Монастирський.

Ціна номера 30 коп. Індекс 74393.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

НЕМА ДИМУ БЕЗ ВОГНЮ

— Бабусю, а по телевізору пожежу показують!..

— Хлопці, а де ж хата!! Я ж тільки на півгодинки у погріб спустився...

— Куди ж їхати — в Семенівку чи Іванівку!

— До Семенівки пального не вистачить, а для Іванівки — води...

— Зверніть увагу на шостий магазин і другу товарну базу: там виявлено розтрати, отже, об'єкти — пожежонебезпечні.

— Ач, як рвонуло! А як бензину позичити, то казав, що нема!..

— Обдурила ти мене, Ксеню! Запевняла, що міцний самогон, а бутель он цілий — не згорів...